

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Project)

เรื่อง การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน
รักษา ต่อยอด คุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ
สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
“กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม”

จัดทำโดย กลุ่มที่ 6 รุ่นที่ 98

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project)

เรื่อง การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอด
คุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
“กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม”

จัดทำโดย กลุ่มที่ 6 รุ่นที่ 98

1. นางสาวทัศระวี	พรหมสาขา ณ สกลนคร
2. นางธาราพร	สิงห์พันธุ์ มหิทธิภาพองกุล
3. นางอรนุช	ชัยชาญ
4. นางประพิศ	วองเทียม
5. นางสาวอลิน	ชินทรารักษ์
6. นางสาวช่อ	อังศุพานิช
7. นางวรัญญา	ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม
8. นางสาวนงลักษณ์	วาทหงษ์
9. นายสมศักดิ์	กรีชัย
10. นางอลิสรา	ม่วงเล็ก

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

วัชรวิชญ์ กীরตดุสิตโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร
อาจารย์ที่ปรึกษา

สุรพันธ์ ปุสสเด็จ
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมาเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ยังอยู่บนพื้นฐานความไม่สมดุลของการพัฒนา ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญในสังคมไทย ได้แก่ 1) ความเหลื่อมล้ำทางสังคม 2) ความสุขของคนไทยลดลง 3) การให้ความสำคัญกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น 4) สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง 5) ระบบทุนนิยม เสรีส่งเสริมให้เกิดลัทธิบริโภคนิยม นำไปสู่การเกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม 6) การพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการการเติบโตของเมือง ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) การลดความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นชาดการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามในท้องถิ่น 8) คนในชุมชนเกิดความแตกแยกทางความคิดความขัดแย้งในสังคม และ 9) คุณค่าความเป็นไทยลดลง ซึ่งทุกปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้ คณะผู้ศึกษาจึงได้เสนอ “ศรัทธียม์พรหมพิรามโมเดล” เป็นพื้นที่ศึกษาเพื่อสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอด คุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักนำไปสู่การเป็น “ต้นแบบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คือ การสร้างชุมชนศรัทธียม์พรหมพิรามเพื่อเป็นต้นแบบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย โดยมีดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในชุมชนศรัทธียม์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ในปี 2570 มีหลักการคือการสร้างคุณค่าให้ชุมชนจากฐานความเป็นไทย โดยนำแนวทางการพัฒนา ทั้ง 4 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจชุมชน มิติด้านสุขภาวะ มิติด้านสังคมและความมั่นคง และมิติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่แนวทางการปรับกระบวนทัศน์ของการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีเป้าหมายรอง 4 เป้าหมาย คือ 1) ด้านเศรษฐกิจชุมชน : การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ จากวิถีไทยให้กับคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ล้านบาทต่อปี 2) ด้านสุขภาวะ : ผู้สูงอายุในชุมชนศรัทธียม์ที่มีอายุขัยเฉลี่ย 80 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 3) ด้านสังคมและความมั่นคง : ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงอย่างน้อยร้อยละ 50 และเป็นชุมชนใสสะอาดปราศจากความรุนแรง และด้านสิ่งแวดล้อม : ปริมาณขยะลดลงร้อยละ 80 และค่า PM 2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงต่อเนื่องไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

คณะผู้ศึกษาได้นำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติกับความเชื่อมโยงของ Value Chain รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับ Upstream Mainstream และ Downstream โดยแบ่งการพัฒนาเป็น 4 ด้าน จำนวน 36 กิจกรรม ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 19 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนนาหว่านสู่นาดำ/นาหยอดงดเผาตนาฟางออกจากแปลง (2) ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ และข้าวหลากหลายสีเพื่อสุขภาพ (กินข้าวดีชีวิตยืนยาว) (3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) (4) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคในสังคมปัจจุบัน (5) พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการในชุมชนเดิมให้ทันสมัย (6) สร้างตราเครื่องหมายรับรอง “ศรัทธียม์แบรนด์” (7) พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ศรัทธียม์ (8) การจัดทำผลิตภัณฑ์ “อาหารเป็นยา” (9) ต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชน (10) สร้างและจัดหาช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนของตำบลให้มีมากขึ้นหลายช่องทาง (11) จัดงาน “สินค้าดีศรัทธียม์” (12) จัดตลาดวัฒนธรรมชุมชนและถนนคนเดินศรัทธียม์ (13) ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของตำบล ผ่านบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง ผ่านการจัดกิจกรรม ที่ทำให้มีคนรู้จักหมู่บ้าน (14) ส่งเสริมด้านอาชีพโดยปราชญ์ชาวบ้าน (15) พัฒนาทักษะแรงงานเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ ใน 3 กลุ่มเป้าหมายสำคัญ

คือ กลุ่มแรงงานคืนถิ่น กลุ่มแรงงานวัยกลางคนที่มีทุนทรัพย์ กลุ่มแรงงานในชุมชนหรือแรงงานสูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (16) เชิญชวนสถานประกอบการร่วมโครงการจ้างแรงงานวัย (17) การส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริมความรู้และวินัยทางการเงิน (18) การส่งเสริมวินัยการออม โดยการจัดตั้งธนาคารชุมชน (19) การแก้ไขปัญหาหนี้สินและพฤติกรรมการใช้

ด้านสุขภาพ จำนวน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) โครงการ Co-Happy Space สำหรับผู้สูงอายุ (2) การพัฒนาการแพทย์แผนไทยร่วมการดูแลในระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดช่วงชีวิตด้วยการพัฒนาต้นแบบสถานีสภาพชุมชนดิจิทัล “Healthcare Everywhere” (3) การใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคมระบบ ESS Help Me (4) การพัฒนาสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน (5) การพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุและคนพิการ

ด้านสังคมและความมั่นคง จำนวน 6 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) การสำรวจ ค้นหา และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในตำบลศรีภิรมย์ โดยใช้กลไกของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคม และอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ (อพม.) ตำบลศรีภิรมย์ (2) การใช้กลไกของกองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) (3) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (4) การเสริมสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ (5) เสริมสร้างพลังคุณค่าความเป็นไทย เสริมสร้างพลังของภาคส่วนต่าง ๆ (6) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือแก้ไขและป้องกันอาชญากรรม

ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) การจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ (2) การจัดทำน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค และรักษาระบบนิเวศน์ (3) พัฒนาอากาศสะอาด ปราศจาก PM 2.5 (4) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลด้วยระบบกระจายน้ำเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน (5) การเพิ่มพื้นที่สีเขียว (6) การพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจสีเขียว

โดยทุกกิจกรรมมีหน่วยงานเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพรองดำเนินการในทุกกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานประมง โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาจังหวัด ด้านการบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้านผู้นำชุมชน ด้านการต่อยอดภูมิปัญญาการพัฒนาสินค้าและการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายการนำนโยบายการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและบริบทของชุมชน การที่ชุมชนเห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิมของชุมชนและให้ความสำคัญกับทุนทางสังคมของชุมชน โดยหน่วยงานต่างๆ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Advocacy) เพื่อให้การขับเคลื่อนชุมชนศรีภิรมย์ พรหมพิราม เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาร รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่แนวทางการปรับกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ 6

29 สิงหาคม 2566

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษากลุ่ม เรื่อง การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน “กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98 วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการ พลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี 2566 ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์วัชรวิชัย กิรติดุสิตโรจน์ อาจารย์ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร และอาจารย์สุรพันธ์ ปุสเสด็จ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ จัดทำรายงานฯ และขอขอบคุณคณะวิทยากรทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดหลักสูตร และเจ้าหน้าที่ วิทยาลัยนักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ในการช่วยอำนวยความสะดวกตลอดการอบรม

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ นายภิรมพล พิลาศจิตร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลศรีภิรมย์ นายณรงค์ จันทร์ชื่น กำนันตำบลศรีภิรมย์ นางจุฑามาศ ทิพย์จำนงค์ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำตำบลศรีภิรมย์ และผู้นำชุมชนพื้นที่ตำบลศรีภิรมย์ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลในการจัดทำรายงานฉบับนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณความร่วมมือของคณะผู้ศึกษา GP6 ทุกคนที่ได้ร่วมแรงร่วมใจจัดทำรายงานการศึกษากลุ่ม จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ 6

29 สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
1.สภาพทั่วไปของปัญหา	1
2.การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต	9
3.แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา	18
4.การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	30
5.สรุปในภาพรวม	41
บรรณานุกรม	46
คณะผู้จัดทำ	48

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์กรประกอบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข	3
แผนภาพที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติ จากฐานคุณค่าความเป็นไทย	8
แผนภาพที่ 3 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของตำบลศรีภิรมย์	13
แผนภาพที่ 4 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่มา : คณะผู้ศึกษาเป็นผู้จัดทำ	17
แผนภาพที่ 5 แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ ต.ศรีภิรมย์	26
แผนภาพที่ 6 ชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย	28
แผนภาพที่ 7 การเชื่อมโยง Blueprint for change กับการสร้างชุมชนต้นแบบบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย	29
แผนภาพที่ 8 Value Chain กับการสร้างชุมชนต้นแบบบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย	34
แผนภาพที่ 9 การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการในภาพรวมของประเทศ	39
แผนภาพที่ 10 สรุปเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง Project Model	42

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กราฟความยากจนและความไม่เท่าเทียมในประเทศไทย (Poverty and Inequality in Thailand) ระหว่างปี 2000 - 2018	3
แผนภูมิที่ 2 คะแนนดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	9
แผนภูมิที่ 3 คะแนนดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบสุขภาพกายและจิตดี	10
แผนภูมิที่ 4 จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว	10
แผนภูมิที่ 5 การป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมือง	11
แผนภูมิที่ 6 คะแนนดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดี	11
แผนภูมิที่ 7 ปัญหาชุมชนตำบลศรีภิรมย์	12
แผนภูมิที่ 8 การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนตำบลศรีภิรมย์	25

1. สภาพทั่วไปของปัญหา

ชุมชนตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นชุมชนขนาดกลางก่อตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. 2486 หรือประมาณ 80 ปีที่ผ่านมา ชุมชนดั้งเดิมส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาจากชาวพื้นเมืองดั้งเดิม ปัจจุบันมีชาวบ้านจากชุมชนอื่นๆ เข้ามาอยู่อาศัยเป็นบางส่วน ส่วนใหญ่สื่อสารกันโดยใช้ภาษาพื้นเมือง วิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจ และเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เหมาะสมกับการศึกษาเรียนรู้อย่างยิ่ง เป็นอีกชุมชนหนึ่งซึ่งมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และยังคงดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนแบบดั้งเดิมวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญา ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น ทั้งยังเป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ ชุมชน สังคม การบริหารจัดการ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติจากฐานคุณค่าความเป็นไทย โดยมีดัชนีชี้วัด "ความอยู่เย็นเป็นสุข" และนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตได้

1.1 ปัญหา ความท้าทาย หรือการพัฒนาประเทศ

1.1.1 ปัญหา

การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวในยุคแรกนั้นก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประเทศที่ขาดสมดุล และเกิดปัญหาทางสังคมตามมา ส่งผลกระทบสู่คุณภาพชีวิตของคนไทย ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมทั้งในชนบทและเมืองเกิดการแข่งขันนำไปสู่การทุจริตและประพดมิชอบ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม หนี้นอกระบบ สังคมและครอบครัวคนไทยมีปัญหาหลายด้านตามมา แสดงให้เห็นว่าดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสะท้อนความเจริญเติบโตทางสังคมและสภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนได้จนเกิดคำถามที่ว่า "เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน" ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิด กระบวนการ ในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล ยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน นายแพทย์ประเวศ วะสี (2548) กล่าวถึงการพัฒนาโดยเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นหลักว่า "การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วยการพัฒนาแบบไม่ยั่งยืน (Unsustainable Development) เพราะเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้มีการทำลายสิ่งแวดล้อมสูง ขาดการพัฒนามนุษย์ครอบครัวและสังคม เป็นเหตุให้สังคมชนบทล่มสลายและเกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา ผลจากการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ทำให้เกิดปัญหาสำคัญในชุมชน ดังนี้ 1) ความเหลื่อมล้ำทางสังคม จากความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมในการเข้าถึงทรัพยากร 2) ความสุขของคนไทยลดลง เนื่องจากการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ละเลยการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับความสุขของมนุษย์ที่แท้จริง 3) การให้ความสำคัญกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น ชาวชนบทอพยพเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมาก ภาครัฐไม่สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของสังคมอ่อนแอลง โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว 5) ระบบทุนนิยมเสรีส่งเสริมให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมในสังคมไทย นำไปสู่ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้น 6) การขยายตัวของอุตสาหกรรม ที่เน้นแรงงานราคาถูก ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 7) การพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหามลภาวะทางอากาศและน้ำ ขยะ การทำลายป่าไม้ ความแออัดของชุมชน และการเสื่อมสภาพของชุมชนที่อาศัยในพื้นที่ที่ถูกพัฒนาปัญหาการจราจร ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิต 8) การขาดแคลนแรงงานที่มีความสามารถในบางภาคสาขา เนื่องจากคนที่มีทักษะสูงอาจมีแนวโน้มออกไปทำงานต่างประเทศ 9) ลดความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ในท้องถิ่น 10) เกิดความแตกแยกทางความคิด ความขัดแย้งในสังคม 11) คุณค่าความเป็นไทยลดลง

1.1.2 ความท้าทาย

ผลเสียที่เกิดจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทำให้เกิดความพยายามในการแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาตามแนวทางแบบองค์รวม (Holistic) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง (People-Centered) ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ คือ "การพัฒนาคน โดยคนและเพื่อคน" (Development of People, by People and for People) หมายถึง การพัฒนาที่ทางกาย จิตใจ และสติปัญญาโดยการพัฒนาตัวคนจะสำเร็จได้ต้องมีมุ่งเน้นไปที่ตัวคนอย่างรอบด้านทั้งระบบและสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.1.3 ความสำคัญ

จากผลกระทบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและชุมชนเป็นอย่างมาก ชุมชนอ่อนแอลง รายได้ลดลง สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ดังนั้น เราจึงควรหันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการ "การพัฒนาแบบองค์รวม" และ "ยั่งยืน" ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้อัญเชิญ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" มาเป็นแนวทางการบริหารและพัฒนาประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการพัฒนา ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) ภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.4 ประเด็นที่ต้องแก้ไขต่อยอด

แนวคิดหลักในการพัฒนาบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนคุณภาพเชิงพลวัต การเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง "มีเหตุผล" และใช้หลัก "ความพอประมาณ" ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง โดยมีการเตรียม "ระบบภูมิคุ้มกัน" ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ "ความรอบรู้" ในการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม และสำนึกใน "คุณธรรม" จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนดำเนินชีวิตด้วยความเพียรอันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

คณะผู้ศึกษาจึงเห็นควรดำเนินการต่อยอดการพัฒนาในระดับชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทย โดยนำหลักเกณฑ์ตามดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมาใช้ในการสร้างต้นแบบและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ของสังคมไทยภายใต้หลักการ "ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข" ประกอบด้วย ชุมชนมีสุขภาพ เศรษฐกิจ ในชุมชนเข้มแข็งและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล ชุมชนเป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล และการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในชุมชน

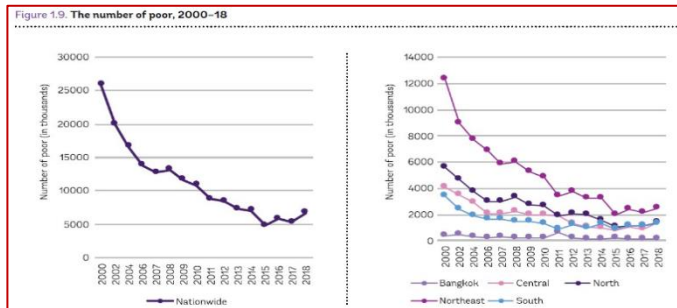
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข

1.2 บทวิเคราะห์การดำเนินการย้อนหลังในอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากอดีตถึงปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาประเทศที่ขาดสมดุลได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างไปทุกพื้นที่ของสังคมไทยในหลายด้าน หลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมความเป็นอยู่ ปัญหาความมั่นคง รวมถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ในแต่ละมิติได้มีผลกระทบต่อกลุ่มประชาชนที่แตกต่างกันไป

1.2.1 มิติด้านเศรษฐกิจ

(1) จากการประเมินสถิติอย่างเป็นทางการของธนาคารโลกระหว่างปี 2558 ถึงปี 2561 พบว่าอัตราความยากจนของประเทศไทยเพิ่มขึ้น 2 สองครั้งในปี 2559 และปี 2561 โดยอัตราความยากจนของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 7.21% เป็น 9.85% ตามลำดับ และค่าสัมบูรณ์ของประชากรที่อยู่ในภาวะยากจนเพิ่มสูงขึ้นจาก 4,850,000 คน เป็นมากกว่า 6,700,000 คน ภาคครัวเรือนมีความเปราะบางจากภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

แผนภูมิที่ 1 กราฟความยากจนและความไม่เท่าเทียมในประเทศไทย (Poverty and Inequality in Thailand) ระหว่างปี 2000 - 2018

(2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยประจำปี 2563 พบว่า คะแนนองค์ประกอบหลักเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงจาก 84.53 คะแนน เป็น 80.61 คะแนน เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของ Covid-19 ประกอบกับผลจากความเหลื่อมล้ำในพื้นที่มีสูงขึ้น

(3) สถาบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง จำนวนครัวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลง 0.09% ต่อปี (ปี 2558 มี 5.71 ล้านครัวเรือน) รายได้ไม่เพียงพอเป็นหนี้ เกษตรกรมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง และแรงงานเกษตรสูงอายุมีมากขึ้น ส่งผลให้ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร สถาบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง บางส่วนขาดโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการที่ดี

(4) พฤติกรรมการบริโภคสินค้าต่างชาติ คนไทยจำนวนไม่น้อยมีรสนิยมสินค้านอก เช่น กรณีอาหารต่างชาติ จากการสำรวจความเห็นของผู้บริโภคพบว่า คนไทยชอบอาหารญี่ปุ่นเป็นอันดับสองรองจากอาหารไทย

จากสถิติไทย มีร้านอาหารญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2563 มีร้านอาหารญี่ปุ่นในไทย 4,094 แห่ง ปี 2564 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 4,370 แห่ง ในปี 2563 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น 52.6% อาหารญี่ปุ่นเริ่มกลายเป็นอาหารในชีวิตประจำวันของคนไทยไปแล้ว ไทยนำเข้าวัตถุดิบซึ่งส่งตรงจากญี่ปุ่นเป็นอันดับ 7 ของโลก และมีร้านอาหารญี่ปุ่นมากเป็นอันดับหนึ่งในทวีปเอเชีย มูลค่าการส่งออกจากญี่ปุ่นมาไทยเมื่อปี 2564 คิดเป็นมูลค่าเกือบ 11,000 ล้านบาท

1.2.2 มิติด้านสุขภาพ จากการประเมินภาวะสุขภาพคนไทยมีปัญหาตามช่วงวัย ดังนี้

(1) กลุ่มเด็กเยาวชน มีภาวะซึมเศร้า จากข้อมูลกรมสุขภาพจิตปี 2562 พบว่าทุก 1 ชั่วโมงจะมีคนพยายามฆ่าตัวตาย 6 ราย มีกลุ่มเด็กเยาวชนที่ฆ่าตัวตายสำเร็จถึงปีละ 300 ราย ขณะที่กระแสนโลกออนไลน์พบว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเครียด อันดับ 1 มาจากปัญหาความสัมพันธ์โดยเฉพาะครอบครัว ตามด้วยเรื่องหน้าที่การงาน การถูกกลั่นแกล้ง และความรุนแรง ด้านภัยคุกคามออนไลน์ของ ผลสำรวจ COPAT ร่วมกับมูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทยในปี 2562 พบว่า เด็ก 31% เคยถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ 74% เคยพบเห็นสื่อลามกอนาจารทางออนไลน์ และ 25% เคยนัดเพื่อน ที่รู้จักในออนไลน์ ดังนั้นสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลจะช่วยป้องกันความเสี่ยงตั้งแต่ต้นทาง

(2) กลุ่มวัยทำงาน ยังคงเป็นโรคหลอดเลือดสมอง เบาหวาน หัวใจขาดเลือด จากพฤติกรรมการกินและการใช้ชีวิต วัยทำงานเน้นอาหารรสจัด วัยรุ่นเน้นที่รูปลักษณ์ ขณะที่เด็ก คนโสด คนทำงานบริษัทกินผักน้อยที่สุด เพื่อปรับพฤติกรรมการกิน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงรณรงค์เพื่อปรับพฤติกรรมการกิน รวมถึงการทำงานเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงอาหารสุขภาพมากยิ่งขึ้น

(3) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยประจำปี 2563 พบว่า คะแนนสุขภาพโดยรวมของคนไทยมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจาก 79.77 คะแนน เป็น 78.46 คะแนนโดยคนไทยมีสุขภาพกายที่ดีขึ้นแต่สุขภาพ จิตใจลดลงเนื่องจากความเครียดจากปัจจัยเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และครอบครัว

1.2.3 มิติด้านสังคมและความมั่นคง

ด้านสังคม

(1) การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ประเทศไทยอยู่ใน 10 ลำดับแรกของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด ผลการสำรวจสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในปี 2564 พบว่ามีหญิงไทยถูกล่วงละเมิดจากการถูกทำร้ายทางร่างกายและจิตใจ ไม่ต่ำกว่า 7 คนต่อวัน และมีผู้หญิงที่เข้ารับการรักษา แจ้งความร้องทุกข์ประมาณปีละ 30,000 ราย ถือเป็นสถิติความรุนแรงต่อผู้หญิงที่สูงติด 1 ใน 10 ของโลก โดยความรุนแรงทางด้านจิตใจคิดเป็น 32.3% ความรุนแรงทางร่างกาย คิดเป็น 9.9% และความรุนแรงทางเพศคิดเป็น 4.5% ซึ่งความรุนแรงในครอบครัวคือเหตุผลหลักที่นำไปสู่ปัญหาสังคมทำให้เกิดโรคทางจิตใจ เช่น โรคเครียด ซึมเศร้า

(2) จำนวนผู้สูงอายุ สถิติผู้สูงอายุไทยปี 2565 จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มต่อเนื่อง แต่อัตราการเกิดต่ำ ประชากรผู้สูงอายุในปี 2565 มีมากถึง 12,116,199 คน คิดเป็น 18.3% ของประชากรทั้งหมด แต่สถานการณ์เด็กเกิดใหม่ของไทยขณะนี้ต่ำกว่า 600,000 รายต่อปี

(3) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยประจำปี 2563 พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จาก 1,532 เหตุการณ์ เป็น 1,789 เหตุการณ์ โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงคือรายได้ของครอบครัวและการใช้สารเสพติด นอกจากนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นสะท้อนพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งการสร้างคุณธรรมจริยธรรมในคนจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ทั้งจากครอบครัวและในระบบการศึกษา

ด้านความมั่นคง ที่กระทบกับกลุ่มคนชั้นกลาง และในกลุ่มคนเมืองมากกว่าคนที่อยู่ในชนบทจากเหตุการณ์กลุ่มคนความคิดเห็นต่างทางการเมือง

(1) สังคมไทยกำลังตกอยู่ในสภาวะการขาดความสามัคคีในสังคม ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ขาดการมีส่วนร่วมของคนในสังคม เกิดภาวะวิกฤต ทั้งด้านการเมืองและด้านสังคม อาจนำไปสู่ภาวะสังคมล่มสลายสังคมไทยคุ้นเคยกับคำว่า สามัคคีมายาวนาน แต่เมื่อเวลาผ่านไปจิตใจของคนแปรเปลี่ยน ขบวนการของการขาดความสามัคคีของคนในชาติมีหลายสาเหตุที่กระตุ้นให้คนในสังคมไทยนั้นไม่รักกัน

(2) การแบ่งพรรคแบ่งพวก การถกเถียงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับสังคม ทำให้คนใน แดกออกเป็นสองขั้ว มีความคิดที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ทำให้เกิดการโกรธเกลียดกัน จนอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันไม่ได้ มีการแบ่งขั้วกันอย่างชัดเจน หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นสังคมแบบชาวดำ คือ มิตรศัตรู เป็นประเด็นที่ทำให้ความสามัคคีของคนในสังคมเริ่มที่จะสูญหาย

(3) การแก้ปัญหาของสังคมปัจจุบัน มุ่งนิยมใช้แต่วิธีการ ปะทะ เผชิญหน้าการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ขาดความสมานฉันท์ ไม่นิยมใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา วิกฤตทางการเมืองไทยที่กำลังร้อนระอุเป็นแรงผลักดันผสมผสานกับแรงกระตุ้นให้คนในสังคมไทยเกิดความขัดแย้งกัน ทำลายความคิดของผู้อื่น ไม่ร่วมกันแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ขาดการกระตุ้นจิตใจใต้อำนาจให้คนไทยเกิดความสามัคคีกัน จากสถิติดัชนีสันติภาพโลก ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 103

1.2.4 มิติด้านสิ่งแวดล้อม

(1) การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมนานาประการปัญหาเรื่องอากาศ การลดลงของประชากรสัตว์ป่า การทำลายป่า การชะล้างพังทลายของดิน การขาดแคลนน้ำและปัญหาขยะตามข้อมูลบ่งชี้ใน พ.ศ. 2547 ค่าใช้จ่ายด้านมลพิษทางอากาศและน้ำของประเทศเพิ่มขึ้นไปจนถึงที่ประมาณร้อยละ 1.6–2.6 ของ GDP ต่อปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) เตือนว่าในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังเสื่อมโทรม และกลายเป็นจุดอ่อนในการรักษาพื้นฐานของการผลิต บริการ และการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน

(2) ปัญหาขยะอาหาร คนไทยสร้างขยะอินทรีย์ที่บางส่วนเป็นขยะอาหารเฉลี่ยปีละ 254 กิโลกรัม เป็นอย่างน้อยมากกว่าชาวฝรั่งเศสร้อยละ 30 และมากกว่าชาวอเมริกันร้อยละ 40 ขณะที่การจัดการขยะจากงานวิจัยของทีดีอาร์ไอพบว่า การกำจัด โดยการเผา ฝังกลบ เป็นวิธีการที่หลายประเทศแนะนำให้ทำน้อยที่สุด ขณะที่ประเทศไทยใช้วิธีการนี้มากที่สุด ดังนั้น ภาครัฐในระดับนโยบายควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการลดขยะอาหารและการนำอาหารที่ต้องทิ้งไปใช้ประโยชน์อื่นหรือนำไปบริจาคแทนการฝังกลบ

(3) ในปี 2563 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลของดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขปรับตัวดีขึ้นอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น แต่พบว่าขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องหรือนำไปใช้ประโยชน์มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 65.91 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 65.66 ในปี 2563 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ประชาชนสามารถนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ได้น้อยลงถึงร้อยละ 11 และกำจัดอย่างไม่ถูกต้องมากขึ้นร้อยละ 9

1.3 ความพยายามที่ผ่านมาในการเผชิญปัญหาและการดำเนินการ

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนได้มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1.3.1 มิติด้านเศรษฐกิจ

เมื่อปี 2563 สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำพร้อมกับพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปดำเนินการร่วมกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนการดำเนินการและแนวทางการพัฒนา นอกจากนี้ภาครัฐยังได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ยากจนโดยเร็วที่สุดภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 โดยภาครัฐสนับสนุนงบประมาณให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ที่เคยเร่งขึ้นในช่วงวิกฤตโควิด ได้ทยอยปรับลดลงตามเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวแล้ว

1.3.2 มิติด้านสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัยทางด้านสุขภาพทั้งแผนการส่งเสริมสุขภาพดี การจัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและกลุ่มเปราะบาง กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดทิศทางเชิงนโยบายในการผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยและการแพทย์ทางเลือก (ครัวไทยสู่ครัวโลก) ไว้ในแผนแม่บทสมุนไพรไทยแห่งชาติระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566–2570) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุได้มีการจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประกอบด้วย การเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง การยกระดับความคุ้มครองทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และการพัฒนาระบบและนวัตกรรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ในส่วนการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2565 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เปิดหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ (CARE GIVER) 420 ชั่วโมง เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

1.3.3 มิติด้านสังคมและความมั่นคง

กระทรวงมหาดไทยและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ได้ดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองเรื่องการลดความขัดแย้ง ผ่านกิจกรรมการปลูกฝังจิตสำนึกรักสามัคคีและส่งเสริมความปรองดองของคนในชาติ และการพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี การเปิดเวทีเสวนา การรับฟังความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ตลอดจนจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาและหาทางออกสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศในปัจจุบัน โดยดำเนินการทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด อย่างไรก็ตาม ทั่วโลกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธียังคงไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเท่าที่ควร ประกอบกับความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประชาชนกับประชาชนและประชาชนกับรัฐยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการในการป้องกันการเกิดความรุนแรงในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งการออกกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงในครอบครัว สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวที่ส่งกระทบต่อสังคม และกระตุ้นให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ ยุติความรุนแรงภายใต้แนวคิด "R-E-S-P-E-C-T :สร้างการยอมรับต่อความเท่าเทียม นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติเพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้แผนแม่บทเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติการ แต่โดยที่กฎหมายกำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดูแลเพียงหน่วยเดียว จึงอาจขาดการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนของสังคม ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาครัฐยังขาดการขับเคลื่อนกับภาคประชาชนในระดับพื้นที่

1.3.4 มิติด้านสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการต่างๆเพื่อรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ผ่านโครงการเสริมสร้างการตระหนักรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน โครงการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำอย่างเป็นระบบ โครงการส่งเสริมการดำรงชีวิตแนวใหม่ที่ยั่งยืนกับประชาชน ตามแนวทางการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ด้วยการใช้กลไกราคาแบบบูรณาการ อย่างไรก็ตามปัญหาการเจริญเติบโตของเมือง ปัญหาความยากจนและการขาดแคลนที่ดินทำกินของประชาชนยังคงเป็นประเด็นปัญหาหลักต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้กรมป่าไม้ได้ดำเนินโครงการป่าชุมชนตามพระราชบัญญัติเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน ซึ่งจากการตรวจสอบยังไม่มีป่าชุมชนในเขตตำบลศรีภิรมย์ มีเพียงป่าชุมชนในอำเภอพรหมพิราม จำนวน 7 แห่ง

1.3.5 การวิเคราะห์ Key Success Factors และ Key Failure Factors ของความพยายามที่ผ่านมา

จากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ผ่านมา คือภาครัฐมีการจัดทำโครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่เมื่อเกิดปัญหาวิกฤติทำให้ไม่เกิดผลกระทบในวงกว้าง และทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังคงเป็นการดำเนินการตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานและไม่มีบูรณาการทำงานร่วมกัน จึงทำให้อาจไม่มีแรงผลักดันเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาได้ ประกอบกับงบประมาณในดำเนินการมีลักษณะของการแยกส่วนอย่างชัดเจน ทำให้โครงการมีความซ้ำซ้อน ส่งผลให้โครงการไม่มีความต่อเนื่องและไม่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

1.4 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา (Chapter Summary)

ผลจากการพัฒนาประเทศไทยที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ยังอยู่บนพื้นฐานความไม่สมดุลของการพัฒนา กล่าวคือ แม้เศรษฐกิจของประเทศจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่มีปัญหาด้านอื่นเกิดขึ้นตามมา ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญในสังคมไทย ได้แก่ สุขภาพคนไทยลดลง เนื่องจากการให้ความสำคัญกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยละเลยมิติการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับความสุขของมนุษย์ การให้ความสำคัญกับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น ชาวชนบทอพยพเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมาก ภาครัฐไม่สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของสังคมอ่อนแอลง โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ระบบทุนนิยมเสรีส่งเสริมให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมในสังคมไทย นำไปสู่การเกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สูงขึ้น การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานราคาถูกทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก

ความพยายามที่ผ่านมาในการแก้ปัญหา ด้านความมั่นคง ด้านสังคม ด้านความรุนแรงในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ในทุกๆ ปัญหาที่ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ 100% จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เนื่องจากแผนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยเหตุนี้ คณะผู้ศึกษาจึงได้เสนอ “ศรีภิรมย์พรหมพิรามโมเดล” โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นแกนนำในการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนต้นแบบสามารถเพิ่มรายได้ ลดความขัดแย้ง มีสังคมที่อบอุ่น และรักษาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตลอดไป เพื่อเป็นแนวทางปรับกระบวนการทัศน์

ของการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเลือกพื้นที่ตำบลศรีภริมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่ศึกษา เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบในการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย มีจิตสำนึกรักและเห็นคุณค่า ในความเป็นไทย เห็นประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย

แผนภาพที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติ จากฐานคุณค่าความเป็นไทย

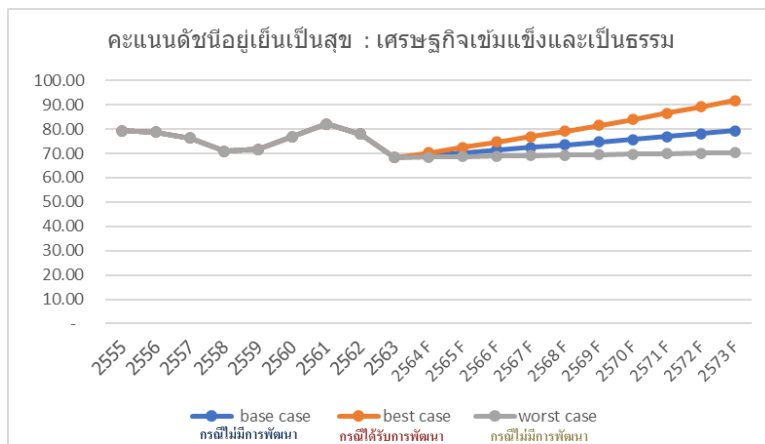
2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต

2.1 ทิศทางในอนาคตของปัญหาหรือแนวโน้มที่จะพัฒนาต่อไป

จากสภาพปัญหา ความท้าทาย ความสำคัญของการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนต้นแบบจากฐานคุณค่าความเป็นไทยเพื่อให้เกิดเป็นชุมชนต้นแบบสามารถเพิ่มรายได้ ลดความขัดแย้ง มีสังคมที่อบอุ่น และรักษาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตลอดไป และใช้เป็นแนวทางปรับกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริงนั้น จะต้องเกิดจากการพัฒนาในองค์รวมทุกมิติ ซึ่งจากการวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคตเพื่อพิจารณาทางเลือกของผลลัพธ์ต่าง ๆ โดยนำดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยประจำปี 2563 ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านสังคมและความมั่นคง และมิติด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

(1) มิติด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของไทยมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมมาโดยตลอด ทั้งในประเด็นการมีหลักประกันในการทำงานที่ดีขึ้นและประเด็นความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจจากเหตุผลของการเปิดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรได้มากขึ้น และประชาชนได้เข้าถึงสวัสดิการรัฐมากขึ้น เพียงแต่มีการปรับตัวลดลงในปี 2562-2563 อันเนื่องมาจากสถานการณ์ Covid-19 อย่างไรก็ดี ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงในเรื่องของสัดส่วนคนยากจนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการเติบโตของเศรษฐกิจและระบบลัทธินิยม ที่ส่งเสริมให้เกิดการบริโภคนิยมและความเหลื่อมล้ำในสังคมจากความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ

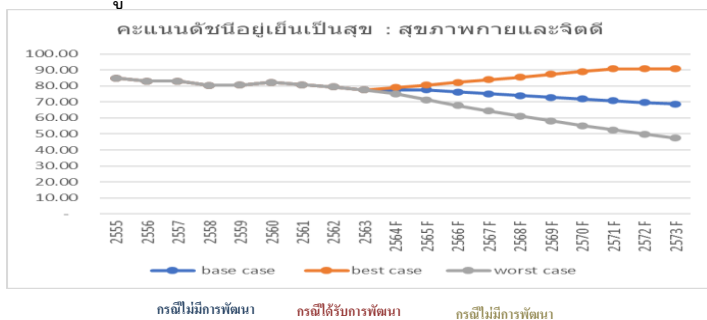

แผนภูมิที่ 2 คะแนนดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขในประเด็นเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรมในอนาคตระยะ 10 ปีข้างหน้า พบว่ามีแนวโน้มค่าคะแนนสูงขึ้นอันเนื่องมาจากสถานการณ์ Covid-19 ได้สิ้นสุดลง และสภาพเศรษฐกิจในประเทศเริ่มปรับตัวดีขึ้น ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาในมิติของชุมชนที่หากมีการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มเติมทั้งระบบ จะทำให้ดัชนีดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดอันเนื่องมาจากฐานรายได้ครัวเรือนของชุมชนมีการปรับตัวสูงขึ้นและมีหนี้สินครัวเรือนลดลงจากการวางรากฐานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่มั่นคงให้กับชุมชน แต่หากไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมแนวโน้มของค่าดัชนีดังกล่าวจะค่อนข้างทรงตัวเนื่องจากภาคชุมชนอาจไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

(2) มิติด้านสุขภาพ

ปัจจุบันคนไทยมีสุขภาพะลดลงอย่างเห็นได้ชัดจากผลการประเมินองค์ประกอบด้านสุขภาพโดยรวมในปี พ.ศ. 2560 – 2563 ที่มีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้นในช่วงสถานการณ์การระบาดของ Covid-19 ทั้งนี้ ผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในปัจจัยในการคำนวณหาความอบอุ่นและเข้มแข็งของชุมชน แต่การวิเคราะห์สถิติเชิงสุขภาพพบว่าหากไม่มีการวางนโยบายที่จริงจังแล้วผู้สูงอายุจะมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพจากการดำรงชีวิตและการบริโภค มีโรคประจำตัวมากขึ้นและมีแนวโน้มในการฆ่าตัวตายสูงขึ้น

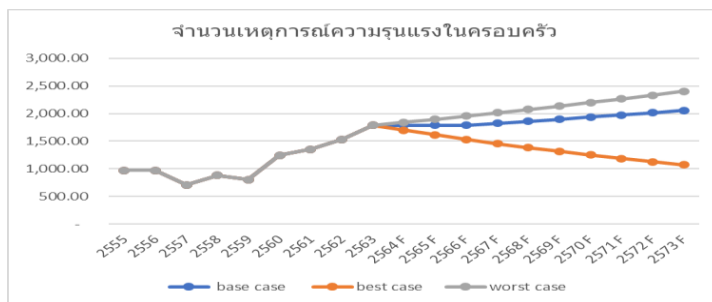

แผนภูมิที่ 3 คะแนนดัชนีอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบสุขภาพกายและจิตดี

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขในประเด็นสุขภาพกายและจิตดีในอนาคตระยะ 10 ปีข้างหน้า พบว่ามีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ถึงแม้ว่าสถานการณ์ Covid-19 ได้สิ้นสุดลง แต่ยังคงมีประเด็นเรื่องพฤติกรรมและวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบันที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้จำนวนผู้เจ็บป่วยอันเนื่องมาจากโรคไม่ติดต่อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในมิติของสุขภาพในระดับปฐมภูมิของชุมชนและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพิ่มขึ้น คาดว่าจะทำให้ดัชนีดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

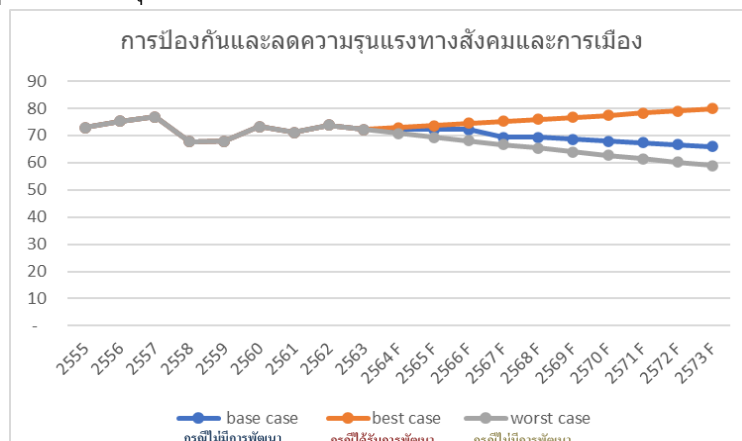
(3) มิติด้านสังคมและความมั่นคง

ปัจจุบันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้น โดยในปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,788 เหตุการณ์ ในขณะที่ปี 2562 มีจำนวน 1,532 เหตุการณ์ โดยเหตุการณ์รุนแรงที่สุดคือการทำร้ายร่างกายที่เป็นความรุนแรงในครอบครัว โดยปัจจัยที่ก่อเหตุ คือ รายได้ครอบครัวและการใช้สารเสพติด สำหรับประเด็นความรุนแรงทางสังคมและการเมืองนั้นพบว่า มีการชุมนุมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เข้าร่วมชุมนุมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เยาวชน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีความเห็นแตกต่างจากนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล ความไม่เสมอภาคทางกฎหมาย การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้มีผู้ถูกดำเนินคดีมากขึ้นและทำให้องค์ประกอบด้านการป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมืองมีแนวโน้มแยลงอย่างต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 4 จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขในประเด็นจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ในอนาคตระยะ 10 ปีข้างหน้า พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอันเกิดจากความเครียดจากรายได้ครอบครัวและการใช้สารเสพติด และพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และขาดความละเอียดอ่อนในการทำงานและการดำรงตนในสังคม ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมและเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อป้องกันและลดความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มเติม คาดว่าจะสามารถลดจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวได้

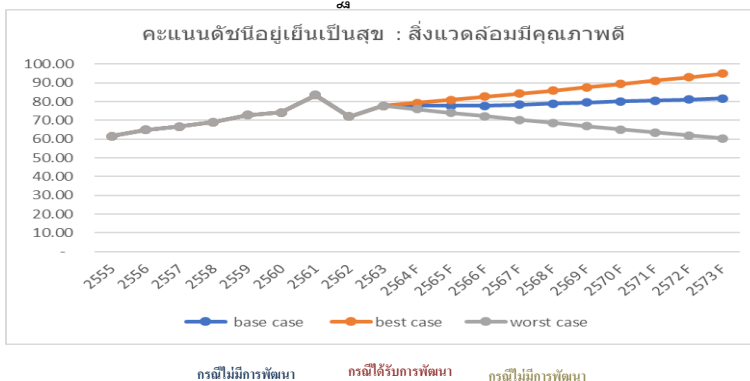

แผนภูมิที่ 5 การป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมือง

สำหรับดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขในเรื่องการป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมืองในอนาคต ระยะ 10 ปีข้างหน้า นั้น พบว่ามีแนวโน้มแยกลงอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและกระแสความขัดแย้งทางด้านความคิดในเรื่องสถาบันหลักของชาติ ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในเรื่องการสร้างเข้มแข็งและสร้างความสามัคคีในสังคม รวมถึงสร้างความรู้ในเรื่องสถาบันหลักของชาติ และมีแนวทางป้องกันและลดความรุนแรงทางสังคมและการเมืองที่มีความเห็นต่างทางความคิดอย่างสันติเพิ่มเติม คาดว่าจะสามารถทำให้แนวโน้มดังกล่าวปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

(4) มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพรวมของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลมีแนวโน้มดีขึ้น แต่เมื่อพิจารณาขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องหรือนำไปใช้ประโยชน์พบว่ามีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนในชุมชน สุขภาวะของผู้สูงอายุและประชากร กระทบต่อความมั่นคงทางน้ำและอาหาร รวมถึงเศรษฐกิจโดยรวม

แผนภูมิที่ 6 คะแนนดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดี

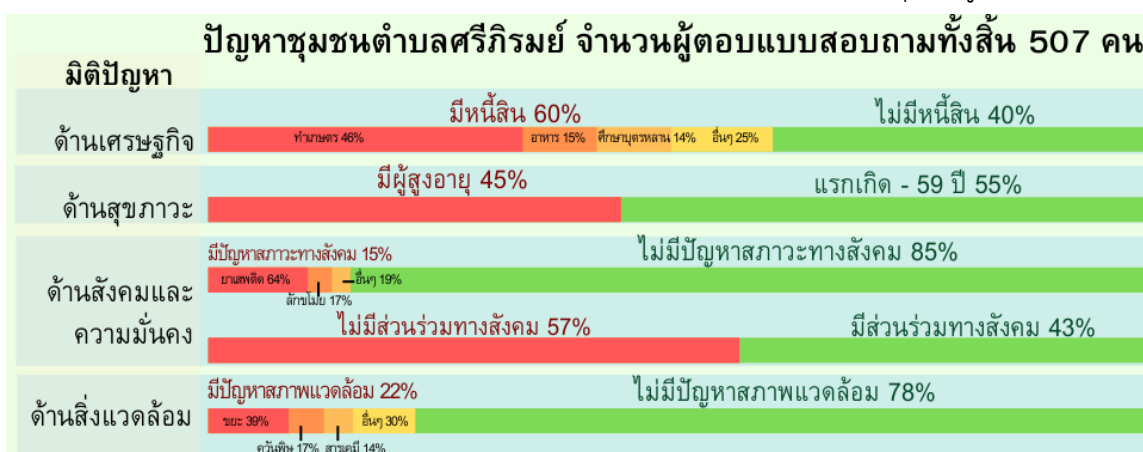
ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขในประเด็นสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีในอนาคตระยะ 10 ปีข้างหน้า พบว่ามีแนวโน้มดีขึ้นอันเนื่องมาจากแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น จำนวนขยะมูลฝอยลดลง และคุณภาพ

อากาศที่มีมลพิษลดลง ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องการกำจัดขยะที่ถูกต้องนำไปใช้ประโยชน์ได้และกำหนดมาตรการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง คาดว่าจะสามารถทำให้แนวโน้มของดัชนีดังกล่าวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

2.2 การวิเคราะห์ชุมชนศรีภิรมย์-พรหมพิราม

ชุมชนตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก นอกจากจะเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามทะเบียนของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2554 แล้วนั้น ยังเป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจและเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เหมาะสมกับการเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาเรียนรู้อย่างยิ่ง เป็นอีกชุมชนหนึ่งซึ่งมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และยังคงดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น เป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการ รวมไปถึงการขับเคลื่อนกิจกรรม 3 สร้างทางรอดของสังคมไทยของกรมการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สร้างความมั่นคงทางอาหาร สร้างสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม สามารถพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล คราวเรือน และชุมชนของตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 507 คน (6.65%) จากประชากรตำบลศรีภิรมย์ จำนวน 7,621 คน สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 ปัญหาชุมชนตำบลศรีภิรมย์

(1) มิติด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีอาชีพที่ทำรายได้สูงสุดในครัวเรือนคือ เกษตรกรรม รองลงมาคือทำนา รับจ้างทั่วไป ค่าขาย ตามลำดับ ชาวบ้าน 304 คน (60%) มีภาวะหนี้สินของครัวเรือน และไม่มีหนี้สิน 203 คน(40%) สาเหตุเกิดจากการทำการเกษตร มากที่สุด 239 คน (46%) รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร 79 คน (15%) และการศึกษาบุตรหลาน 71 คน (14%) ตามลำดับ

(2) มิติด้านสุขภาพ ตำบลศรีภิรมย์ ประชากรในวัยสูงอายุมากที่สุด 223 คน (45%) รองลงมาคือช่วงอายุ 56 - 60 ปี 69 คน (14%) ช่วงอายุ 51 - 55 ปี 55 คน (11%) ช่วงอายุ 46 - 50 ปี 49 คน (10%) สอดคล้องกับจำนวนประชากรของตำบลศรีภิรมย์มีประชากร 7,621 คน มีผู้สูงอายุ 1,770 คน (23.2%) และสอดคล้องกับจำนวนประชากรของจังหวัดพิษณุโลกมีประชากร 641,112 คน มีผู้สูงอายุ 167,003 คน (26.05%)

(3) มิติด้านสังคมและความมั่นคง

3.1 ด้านสถานะทางสังคมของชุมชน พบว่าคนในชุมชนศรีภิรมย์ 507 คน ตอบว่าไม่มีปัญหาสถานะทางสังคม 431 คน (85%) และรองลงมา คือ มีปัญหาสถานะทางสังคม 76 คน (15%) โดยในชุมชนมีปัญหาเสพติดมาก รองลงมา คือ การลักทรัพย์/ลักขโมย การทะเลาะวิวาท และความยากจน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วม ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน 287 คน (57%) และไม่มีส่วนร่วม 220 คน (43%) โดยชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุม/ประชุมชมของชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่อการแก้ไขปัญหาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล และไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามลำดับ

(4) มิติด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนศรีภิรมย์ คือ ขยะ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 52 คน (39%) รองลงมา คือ ควันพืช/ละออง จำนวน 23 คน (17%) การใช้สารเคมีทางการเกษตรจำนวน 18 คน (14%) แสงสว่างไม่เพียงพอจำนวน 16 คน (12%) ขาดแคลนน้ำสะอาด จำนวน 12 คน (9%)

การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของตำบลศรีภิรมย์

แผนภาพที่ 3 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของตำบลศรีภิรมย์

แม้ว่าชุมชนศรีภิรมย์-พรหมพิราม จะมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และยังคงดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น ทั้งยังเป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ ชุมชน สังคม การบริหารจัดการ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติจากฐานคุณค่าความเป็นไทยได้ แต่อย่างไรก็ตามชุมชนศรีภิรมย์-พรหมพิราม ก็ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาดังกล่าว

2.3 Potential Demand ในอนาคตในการพัฒนาชุมชนที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยระดับประเทศ

1) ด้านการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ การส่งเสริมอาชีพ ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยส่งเสริมให้คนไทยเรียนรู้ต่อเนื่องและจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่และมุ่งเน้นการต่อยอดจากรากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายของประเทศไทย แล้วนำมาผสมผสานกับเทคโนโลยี

และนวัตกรรม เพื่อนำมาปรับให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกในปัจจุบัน และนำไปสู่อนาคต รวมทั้งส่งเสริมและการสร้างฐานรายได้และการจ้างงาน ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี

2) **ด้านสุขภาวะในสร้างระบบสุขภาพบริโภคอาหารที่ปลอดภัย** โดยประเทศไทยได้การจัดระบบสาธารณสุขเพื่อการรักษาทั้งแบบแพทย์แผนปัจจุบันและแบบแพทย์แผนไทย ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับ คือ ปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ ตลอดจนการจัดให้มีระบบการประกันสุขภาพ 3 ประเภท นอกจากนี้ยังมีการจัดทำมาตรฐานด้านอาหารที่จะต้องมีการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัยด้วยการมีมาตรฐานการควบคุมอาหารและยา รวมทั้งส่งเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็ง

3) **ด้านการสร้างโอกาสบนพื้นฐานความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชนและสร้างความมั่นคงสร้างจิตสำนึกด้านหน้าที่พลเมืองให้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันโดยลดความขัดแย้ง** โดยมุ่งเน้นการให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น รวมตัวกันในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจความรับผิดชอบไปสู่การบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การสร้างความเข้มแข็งในชุมชนในการจัดการตนเอง

4) **ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน** ประเทศไทยอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สนับสนุนวิถีชีวิตของท้องถิ่นและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิต การส่งออกและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย โดยมุ่งเน้นสร้างการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

5) **ด้าน Soft Power วัฒนธรรมไทย** โดยรัฐบาลมีนโยบายผลักดัน Soft Power ความเป็นไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพ 5 F ได้แก่ อาหาร (Food) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) ผ้าไทยและการออกแบบแฟชั่น (Fashion) มวยไทย (Fighting) และเทศกาลประเพณี (Festival) สู่ระดับโลก เพื่อช่วยสร้างรายได้และภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศด้วย Soft Power เพื่อกำกับนโยบาย กำหนดเป้าหมายและวางแผนยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไปสู่นานาชาติ

ระดับชุมชน

1) **ด้านการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ การส่งเสริมอาชีพ** โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ชุมชนตำบลศรีภิรมย์มีการส่งเสริมอาชีพ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และพัฒนาด้านการเกษตร ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ โดยมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์ถักถักอเนกประสงค์จากไม้กวาดทางมะพร้าว ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ผลิตภัณฑ์กล้วยตากจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น รวมทั้งมีการส่งเสริมการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานศาสนา อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนการจัดงานวันสำคัญของชุมชน

2) **ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน** ชุมชนตำบลศรีภิรมย์มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองสำคัญคือ ลำคลองศรีภิรมย์ และแม่น้ำสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำน่าน และมีเขื่อนนเรศวรที่เป็นเขื่อนทดน้ำกั้นลำน้ำน่าน ตั้งอยู่ห่างจากตำบลศรีภิรมย์ เป็นระยะทาง 23 กิโลเมตร ที่เป็นแหล่งน้ำทางชลประทานที่เป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ตลอดทั้งปี พร้อมสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง เหมาะแก่การเกษตรกรรม ซึ่งประชากรร้อยละ 90 มีอาชีพเกษตรกร ชุมชนจึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำ บำรุงรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงภูมิทัศน์ ก่อสร้างพัฒนาและปรับปรุงสวนสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีระบบการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ

ท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาปรับปรุงทัศนียภาพทำความสะอาดชุมชนริมน้ำคูคลองและสายคลอง โครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรอินทรีย์ปลอดสาร กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปี

ทั้งนี้ ชุมชนศรีภิรมย์ยังคงต้องมีจุดที่จะต้องมีการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย

1) การจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อให้เข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากชุมชนตำบลศรีภิรมย์ส่วนใหญ่เข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น 2) การสร้างระบบสุขภาพชุมชน สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิในเบื้องต้นได้เท่านั้น ด้วยความห่างไกลการเข้าถึงบริการสาธารณสุขในระบบของพื้นที่ชุมชน ทำให้ต้องมีการส่งเสริมการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย ที่เน้นการใช้สมุนไพรไทยในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน (หมอพื้นบ้าน) มาร่วมในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน 3) การสร้างโอกาสบนพื้นฐานของความยุติธรรม สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชน และการสร้างความมั่นคง สร้างจิตสำนึกด้านหน้าที่พลเมืองให้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันโดยลดความขัดแย้ง และ 4) การส่งเสริมสุขภาพวัยที่ยั่งยืน สำหรับผู้สูงอายุ ครอบครัว มีความอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายแข็งแรงและจิตใจที่เป็นสุข

2.4 Benchmark ชุมชนต้นแบบในต่างประเทศ

ประเทศ	แนวคิด	รูปแบบที่สามารถนำไปปรับใช้
ประเทศสิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งให้ประชาชนมีความสุขและคุณภาพชีวิตดีขึ้น - บริหารจัดการและพัฒนาเป็นประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในโลก โดยพื้นที่เกือบ 1 ใน 3 ของเมือง ปกคลุมไปด้วยต้นไม้ โดยนำแนวคิด City in the garden พื้นที่สีเขียวมาพัฒนาและเปลี่ยนแปลงประเทศ - จัดตั้งเขต Plantation เป็นพื้นที่เกษตรตัดผ่านที่อยู่อาศัยสำหรับทำสวนทำการเกษตรในชุมชน ส่งเสริมจัดกิจกรรมให้เกษตรกรรายสินค้าออร์แกนิกชุมชน สามารถใช้ทรัพยากรอนุรักษ์น้ำและพลังงานอย่างคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาชุมชนให้มีความสุขและคุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วยวิถีไทย - การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
ประเทศญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none"> - นำแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาประเทศ - พัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีดั้งเดิมโดยมีจุดขายเรื่องเอกลักษณ์และสถาปัตยกรรมของเมืองวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมและอาหารอัตลักษณ์ของเมือง - สร้างและพัฒนาเมืองที่คำนึงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีและความยั่งยืนรอบด้าน บนพื้นฐานของการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่างคน สิ่งก่อสร้าง และธรรมชาติ ที่เป็นไปอย่างพึ่งพากัน และเป็นเมืองแห่งธุรกิจครบวงจร 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาชุมชนผ่านคุณค่าความเป็นไทย โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ประเทศ	แนวคิด	รูปแบบที่สามารถนำไปปรับใช้
ประเทศเกาหลีใต้	<p>- เป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชนบทอย่างยั่งยืนด้วยโครงการต้นแบบ รัฐบาลสนับสนุนทุนใน 2 รูปแบบ คือ ทุนให้เปล่าและการให้แหล่งเงินกู้ มีการสร้างห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) รวมทั้งให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์การศึกษาวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตร มุ่งลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตทางออนไลน์ และให้ความสำคัญเรื่อง Value Chain เน้นการพัฒนา 3 มิติ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาด้านจิตใจ โดยการอบรมค่านิยมความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ให้พึ่งพาตัวเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างแนวคิดแห่งชาติที่ ก่อให้เกิดความมั่นคงและรักษาเอกลักษณ์ของชาติ 2) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม นำนวัตกรรมและเครื่องจักรมาใช้ ปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิต และนำผลผลิตทางการเกษตรเข้ากระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 3) การพัฒนาทางสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ได้แก่ ปรับปรุงเคหะสถานที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะและทันสมัย ปรับปรุงชุมชนให้มีสาธารณูปโภคครบครัน และนำนวัตกรรมเข้าไปใช้ในทุชุมชน 	<p>นำหลักการพัฒนาทั้ง 3 มิติมาปรับใช้ในการสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p>

2.5 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต (Chapter Summary)

จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับ ปัญหา ความท้าทาย รวมถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่ส่งถึงดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ถึงแม้รัฐบาล ได้ดำเนินการไปแล้วหลายประการ แต่ความพยายามดังกล่าวดูเหมือนจะไม่ทันต่อบริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผลจากความก้าวหน้า อย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตและคุณค่าของความเป็นไทย การพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียวทำให้เกิดปัญหาในสังคมไทย โดยในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัย มีผลต่อกำลังแรงงานในอนาคต การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่มีความผันผวนรุนแรง ตลอดจนสถานการณ์ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศมหาอำนาจ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้วจะพบว่า ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว และกำลังจะก้าวไปสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด ที่คาดว่าจะมาถึงในปี พ.ศ. 2576 ดังนั้นต้องเร่งสร้างสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม สร้างความมั่นคงทางรายได้ไม่ให้เหลื่อมล้ำ ส่งเสริมให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อลดปัญหาค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศที่จะสูงขึ้นจากค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพอันเกิดจากโรคเรื้อรังที่เป็นโรคไม่ติดต่อ และโรคที่เกิดในผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนายืดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการบูรณาการโดยยึดคนชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งเน้นคุณภาพทุกด้านได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนไทยมีความสุขถ้วนหน้า อยู่ดีมีสุข พึ่งตนเองได้ รู้เท่าทันโลก

รักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย เช่น การส่งเสริมอาชีพโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องอาหารประจำถิ่น ยาสมุนไพรทำอาหาร การต่อยอดในวัฒนธรรมอันดีงาม การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ และการอนุรักษ์ หวงแหวน ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ให้อยู่คู่กับสังคม ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 4 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา

3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลวิเคราะห์

จากสภาพปัญหาของการพัฒนาประเทศในอดีตที่ผ่านมา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพียงมิติเดียว ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความสุขของคนไทยลดลงทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย ขาดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในท้องถิ่น ความแตกแยกทางความคิด ความขัดแย้งในสังคม และคุณค่าความเป็นไทยลดลง ซึ่งหากการพัฒนาประเทศยังคงมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในระดับเวทีโลก แนวโน้มของสภาพปัญหาด้านสังคมก็จะทวีความรุนแรงขึ้น ดังเช่นผลการวิเคราะห์ภาพรวมของการมีสุขภาพในดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยลดลง แม้ว่าการเข้าถึงสวัสดิการและการบริการทางสาธารณสุขของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น สุขภาพกายดีขึ้น กลับมีแนวโน้มที่เผชิญกับปัญหาสุขภาพจิตเพิ่มสูงขึ้น สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ปัญหาความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายมากขึ้น

ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อในระดับชุมชนเช่นกัน ดังเช่นตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพหลาม พิจิตร จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศ ชุมชนมีภาระหนี้สินและมีปัญหาสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาขยะ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ชุมชนศรีภิรมย์ก็เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจ และเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เหมาะสมกับการศึกษาเรียนรู้ เป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และยังคงดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตของผู้คน ในชุมชนเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น ทั้งยังเป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติจากฐานคุณค่าความเป็นไทยได้

3.2 เป้าหมายหลักที่ต้องบรรลุภายใน 5 ปี

ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พหลามพิจิตร” มีแนวคิดหลักการ เป้าหมายหลัก และเป้าหมายรองที่สำคัญดังนี้

(3.2.1) **แนวคิดและหลักการ** การสร้างคุณค่าให้ชุมชนจากฐานความเป็นไทย โดยนำแนวทางการพัฒนาทั้ง 4 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านสังคมและความมั่นคง และมิติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่แนวทางการปรับกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

(3.2.2) **เป้าหมายหลัก ภายใน 5 ปี (ปี 2566 - 2570)** คือ การสร้างชุมชนศรีภิรมย์พหลามพิจิตร เพื่อเป็นต้นแบบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย โดยมีดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในชุมชนศรีภิรมย์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10

(3.2.3) ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักกับแผน 3 ระดับ

(1) **ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี** ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง (เป้าหมายที่ 1 ประชาชนอยู่ดี กินดี มีความสุข เป้าหมายที่ 2 บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ เป้าหมายที่ 3 กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (เป้าหมายที่ 1 คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายที่ 2 สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต) ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (เป้าหมายที่ 1 สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เป้าหมายที่ 3 เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (เป้าหมายที่ 1 อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล เป้าหมายที่ 2 พื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบ จากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ เป้าหมายที่ 3 ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ)

(2) **ความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ความมั่นคง ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุขดีขึ้น ประเด็นที่ 10 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม โดยคนไทยมีคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและมีความรักและภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติประเทศมากขึ้น ประเด็นที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยคนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม ประเด็นที่ 13 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีและความเป็นอยู่ดีขึ้น ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก โดยรายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่ 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน โดย สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

(3) **ความเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศ** ประกอบด้วย **ด้านการเมือง** การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์และยั่งยืนเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ **ด้านสาธารณสุข** ประชาชนได้รับการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง รัฐบาลต้องมีการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค **ด้านสังคม** ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับการจัดสรรสวัสดิการ และได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม

(4) **ความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13** หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมุดหมายที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง ศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม หมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(5) ความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วย **ประเด็นการพัฒนาที่ 4** การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สร้างสังคมสุขยั่งยืน และสืบสานอัตลักษณ์ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั่งงาม **ประเด็นการพัฒนาที่ 5** การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการน้ำ การจัดการขยะ และพลังงานที่เป็นระบบและยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน **ประเด็นการพัฒนาที่ 6** การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยพัฒนาระบบความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มีประสิทธิภาพ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบบูรณาการ

3.3 เป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก และมาตรการในการดำเนินงานของแต่ละเป้าหมายรอง

เป้าหมายรองที่จะนำ “ศรีภิรมย์พรหมพิรามโมเดล” ไปสู่เป้าหมายหลักในการเป็น “ชุมชนต้นแบบอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จะต้องดำเนินการพัฒนาในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคมและความมั่นคง และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อบูรณาการพัฒนาร่วมกันเพื่อให้เป็นชุมชนต้นแบบที่นำไปสู่แนวทางการปรับกระบวนการพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ในการนี้ จึงได้กำหนดเป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก จำนวน 4 เป้าหมาย คือ

- 1) **ด้านเศรษฐกิจ “วิถีไทยสร้างรายได้”** : การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้จากวิถีไทยให้กับคนในชุมชนศรีภิรมย์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ล้านบาทต่อปี
- 2) **ด้านสุขภาพ “วิถีไทยสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาพแข็งแรง”** : ผู้สูงอายุในชุมชนศรีภิรมย์ที่มีอายุเฉลี่ย 80 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10
- 3) **ด้านสังคมและความมั่นคง “วิถีไทยสร้างชุมชนเข้มแข็ง”** : ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงอย่างน้อยร้อยละ 50 และเป็นชุมชนใสสะอาดปราศจากความรุนแรง
- 4) **ด้านสิ่งแวดล้อม “วิถีไทยสร้างสิ่งแวดล้อมชุมชนเป็นสุข”** : ปริมาณขยะลดลงร้อยละ 80 และ ค่า PM 2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงต่อเนื่องไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

3.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมายรอง

เป้าหมายรองที่จะนำ “ศรีภิรมย์พรหมพิรามโมเดล” ไปสู่เป้าหมายหลักในการเป็นชุมชนต้นแบบอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้กำหนด Blueprint for Change ไว้ดังนี้

3.4.1 เป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ “วิถีไทยสร้างรายได้” : เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้จากวิถีไทย ให้กับคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ล้านบาทต่อปี

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(1) การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ โดยการใช้เกษตรอัจฉริยะในแปลงเกษตรพอเพียงในพื้นที่เกษตรหลักของชุมชนศรีภิรมย์ ประกอบด้วย

(1.1) ข้าว ปรับเปลี่ยนนาหว่านสู่นาดำ/นาหยอด งดเผาจนนำฟางออกจากแปลง ใช้จุลินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อรักษาธาตุอาหารให้หมุนเวียน ลดต้นทุนค่าปุ๋ย เพิ่มผลผลิตต่อไร่

(1.2) ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ และข้าวหลากหลายสีเพื่อสุขภาพ (กินข้าวดีชีวิตยืนยาว) พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาระดับให้มีมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ส่งต่อความต้องการตลาดกลุ่มผู้รักสุขภาพ รวมทั้งตลาดผู้สูงอายุทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ

(1.3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อยกระดับการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต เปลี่ยนจากเกษตรดั้งเดิมเป็นเกษตรก้าวหน้า

(2) การพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการชุมชนและพัฒนาช่องทางทางการจัดจำหน่าย

(2.1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคในสังคมปัจจุบัน เช่น ข้าวหนึ่งหลากสีสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูปประเภทต่าง ๆ (ข้าวตีสะดวก) ที่รสชาติถูกใจตอบสนองทั้งคนไทยและต่างชาติ

(2.2) พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการในชุมชนเดิมให้ทันสมัย รวมทั้งสร้างผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ใหม่ ๆ โดยใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ พัฒนาออกแบบแต่ละผลิตภัณฑ์โดยนักออกแบบ เน้นตลาดกลุ่มเป้าหมายปัจจุบันโดยนักการตลาดมืออาชีพ

(2.3) สร้างตราเครื่องหมายรับรอง “ศรีภิรมย์แบรนด์” เพื่อใช้รับรองผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมาตรฐานของตำบลศรีภิรมย์ เป็นการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นการสร้างเครื่องมือทางการตลาดที่ทำให้ผู้บริโภคเชื่อมั่น ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของตำบลศรีภิรมย์

(2.4) พัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร กระเป่า ของใช้ เฟอร์นิเจอร์จากสาน ที่เป็นผลิตภัณฑ์หลัก ผลิตภัณฑ์เด่น ให้เป็นผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ศรีภิรมย์ และสร้างตลาดในตำบลศรีภิรมย์ให้เป็น “ตลาดหมู่บ้านท่ามาค้าขาย ผลิตภัณฑ์จากสานศรีภิรมย์” รวมทั้งสร้างทีมนักการตลาดศรีภิรมย์ เพื่อบริหารจัดการตลาด

(2.5) การจัดทำผลิตภัณฑ์ “อาหารเป็นยา” โดยพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและกิจกรรมที่มีอยู่เดิมในชุมชนและพัฒนาต่อยอดเกี่ยวกับชุดความรู้อาหารเป็นยาพร้อมเมนูอาหารเป็นยาสำหรับคนทุกช่วงวัย และเผยแพร่สูตรและเมนูอาหารเป็นยาพร้อมสรรพคุณให้กับคนในชุมชน เพื่อส่งเสริมการบริโภคอาหารเป็นยา และสร้างรายได้จากเมนูอาหารเป็นยาสำหรับการจำหน่ายในร้านอาหารของชุมชน

(2.6) พัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชน โดยเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับคอร์สอาหารสุขภาพ อาหารเกษตรอินทรีย์ อาหารท้องถิ่นที่มีเรื่องราวและดีต่อสุขภาพ กิจกรรมการดูแลสุขภาพกาย และจิตใจด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการใช้สมุนไพรไทย กิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีการใช้ชีวิต ของชาวบ้านวิถีไทยอย่างใกล้ชิด

(2.7) สร้างและจัดหาช่องทางทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมากขึ้น ได้แก่ โดยช่องทางออนไลน์รวม “กลุ่มศรีภิรมย์” และสร้างนักการตลาดออนไลน์มืออาชีพเพื่อเป็นนักขายออนไลน์ของศรีภิรมย์ โดยบริหารจัดการให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และเพิ่มช่องทางจำหน่ายในจังหวัดและต่างจังหวัด โดยนำผลิตภัณฑ์เด่นของตำบลศรีภิรมย์วางจำหน่ายตามสถานที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมไป เช่น โรงแรมภัทธารีสอร์ทแอนสปา โรงแรมชินะปุระ โรงแรมโยเดียเฮอริเทจ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) ร้านก้านกล้วย หรือห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ซึ่งมีในหลายจังหวัด

(2.8) จัดงาน “สินค้าดีศรีภิรมย์” ปัจจุบันไม่มีการจัดงาน โดยกำหนดจัดเป็นงานประจำปีทุกปี มีการเชื่อมโยงการจัดงานกับการท่องเที่ยวในชุมชนนวัตกรรมวิถีกับโฮมสเตย์และสถานที่สำคัญอื่น ๆ ในตำบลศรีภิรมย์และจังหวัดพิษณุโลก สร้างช่องทางจำหน่ายถาวรในจังหวัดและต่างจังหวัด

(2.9) จัดตลาดวัฒนธรรมชุมชนและถนนคนเดินศรีภิรมย์เพื่อเป็นตลาดที่สืบสานประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมและเป็นช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

(2.10) ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของตำบล ผ่านบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง ผ่านการจัดกิจกรรม ที่ทำให้มีคนรู้จักหมู่บ้านมาก เช่น การประกวดมิสแกรนด์ การประกวดระดับประเทศต่าง ๆ ที่ใช้พื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โดยตั้งพื้นที่ตำบลศรีภิรมย์เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

(3) การพัฒนาทักษะคนในชุมชนเพื่อประกอบอาชีพ

(3.1) ส่งเสริมด้านอาชีพโดยปราชญ์ชาวบ้าน การค้นหาปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านหัตถกรรมจักสาน ด้านการเกษตรผสมผสาน และหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพร เป็นต้น จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่คนในชุมชน และกลุ่มเปราะบาง และต่อยอดองค์ความรู้นำไปสู่การส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน

(3.2) พัฒนาทักษะแรงงานเพื่อส่งเสริมอาชีพ ใน 3 กลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ

(3.2.1) กลุ่มแรงงานคืนถิ่น หรือคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี สนใจค้าขายบนช่องทางออนไลน์ โดยการส่งเสริมทักษะด้าน Digital Marketing เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทำงานใหม่ ๆ เพิ่มทักษะดิจิทัลเทคโนโลยีและนวัตกรรม (New skill) ให้กับแรงงานกลุ่มว่างงาน เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน

(3.2.2) กลุ่มแรงงานวัยกลางคนที่มีทุนทรัพย์ ความรู้และทักษะจากประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมาและสนใจจะเป็นผู้ประกอบการ SMEs โดยการส่งเสริมพัฒนาทักษะของภาคบริการและการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน เน้นสร้างจุดขายที่โดดเด่นเพื่อสร้างแลนด์มาร์คกลางชุมชนและดึงดูดกลุ่มลูกค้านักท่องเที่ยว

(3.2.3) กลุ่มแรงงานในชุมชนหรือแรงงานสูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยปรับเปลี่ยน Mindset จากเกษตรกร เป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมทักษะให้วางแผนการผลิต ที่สอดคล้องกับความต้องการตลาด และการควบคุมต้นทุนการผลิต

(3.3) เชิญชวนสถานประกอบการร่วมโครงการจ้างแรงงานวัยเกษียณ เป็นกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) โดยจ้างแรงงานสูงอายุที่มีศักยภาพ มอบหมายให้ทำงานบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชนศรีภิรมย์

(4) การพัฒนาภูมิคุ้มกันทางการเงินของชุมชน

(4.1) การส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริมความรู้และวินัยทางการเงิน การจัดทำบัญชีครัวเรือน นำไปสู่การออมเพื่อเป็นทุนและหลักประกันในการลงทุน

(4.2) การส่งเสริมวินัยการออม โดยการจัดตั้งธนาคารชุมชนเพื่อเป็นการระดมทุนจากสมาชิกชุมชนและนำเงินทุนที่ได้จากสมาชิก นำไปให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆได้กู้ยืมเพื่อนำไปลงทุน

(4.3) การแก้ไขปัญหาหนี้สินและพฤติกรรมการใช้จ่าย โดยดำเนินมาตรการให้ชาวบ้านลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อผลิตสินค้าที่จำเป็นสำหรับการบริโภคอุปโภคบริโภคให้ประชาชนร่วมกันใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นด้วยตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ชาวบ้านได้ซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ที่มีราคาต่ำ และให้เงินหมุนเวียนภายในชุมชนอีกทั้งเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

3.4.2 เป้าหมายรองด้านสุขภาพ “วิถีไทยสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาพแข็งแรง” : ผู้สูงอายุในชุมชนศรีภิรมย์ที่มีอายุเฉลี่ย 80 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10

ชุมชนศรีภิรมย์มีต้นทุนที่สำคัญ คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็งเป็นที่ปรึกษาของกรรมการหมู่บ้านและร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน เป็นแกนนำที่ทำให้ชุมชนเกิดความเอื้ออาทรกันอย่างยิ่ง และมีการรวมตัวกันเพื่อทำ

กิจกรรม มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ย่อยทอดองค์ความรู้ มีกลุ่มผู้นำที่มีศักยภาพ มีเงินทุนและไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการเงินทุน ดังนั้น การสร้างให้ตำบลศรีภริมย์เป็นชุมชนสุขภาวะ จึงต้องมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(1) การพัฒนาคนในชุมชนให้มีสุขภาพกายและจิตดี

(1.1) **กิจกรรมที่ 1 โครงการ Co-Happy Space สำหรับผู้สูงอายุ:** เป็นการให้คนในชุมชนดูแลผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง เป็นโครงการริเริ่มใหม่ เนื่องจากในชุมชนศรีภริมย์ในผู้สูงอายุจำนวนมากเกินกว่า 20% โดยการให้บ้านที่มีผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ซึ่งต้องมีลูกหลานดูแลอยู่แล้ว ก็ให้รับดูแลผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง และอยู่ในชุมชนเดียวกัน (โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนเปราะบาง) รับผิดชอบดูแลเพิ่มอีก 2-3 คน เป็นการดูแลแบบเข้าไป-เย็นกลับ โดยรัฐเป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ดูแล จ่ายค่าอาหารของผู้สูงอายุให้กับผู้ดูแล และรัฐปรับสภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตในกิจวัตรประจำวันได้ ลักษณะเช่นนี้ จะทำให้ลูกหลานที่มีผู้สูงอายุตัดเตียง ได้มีเวลาออกไปประกอบอาชีพโดยฝากผู้สูงอายุไว้กับบ้านของคนในชุมชนให้ช่วยดูแล

(1.2) การพัฒนาการแพทย์แผนไทยร่วมการดูแลในระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดช่วงชีวิต โดยพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลให้มีแพทย์แผนไทยประจำโรงพยาบาล เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของคนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุในระดับปฐมภูมิซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ภายใต้แนวคิด “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ ใกล้หมอ” แนวคิดการพัฒนาต้นแบบสถานีสภาพชุมชนดิจิทัล “Healthcare Everywhere” โดยเน้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการเข้าถึงบริการพุ่งเป้าการรักษาแบบรายบุคคล Personalized Medicine ด้วย พร้อมทั้งเสริมสร้างความรอบรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของการแพทย์แผนไทยให้กับคนในชุมชน

(2) การพัฒนาสภาพแวดล้อมและสุขภาพทางสังคมที่ดี

(2.1) การใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ระบบ Line Oa พม. พิษณุโลก พร้อมช่วย หรือ ระบบ ESS Help Me (Emergency Social Services : ESS) (ระบบดังกล่าว ทีม พม. พิษณุโลก ร่วมกับมูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ ได้คิดค้นระบบนี้ขึ้นเป็นจังหวัดแรก) โดยให้ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และชาวบ้านทุกคนในชุมชนศรีภริมย์ สแกนเพิ่มเพื่อนไลน์ ESS Help Me เพื่อใช้ในการแจ้งเหตุ เนื่องจากตำรวจของ สภ.พรหมพิราม จะเข้าระงับเหตุทันที ภายในไม่เกิน 10-20 นาที เมื่อมีการแจ้งเหตุผ่าน ESS Help Me และให้เผ้าระงับครัวเรือนที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มเสี่ยงในการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งการใช้ระบบดังกล่าวแจ้งเหตุ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

(2.2) การพัฒนาสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์บริการด้านสุขภาพและสาธารณสุขผู้สูงอายุ สถานที่พักอาศัยและบริการดูแลผู้สูงอายุ ศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ สถานที่ฝึกอบรมสร้างงานส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมและบริการสำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งเป็นศูนย์การส่งเสริมอาชีพและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในชุมชน

(2.3) การพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุและคนพิการ โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีการดำเนินงานปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้านหรือชุมชนและโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการมีสุขภาพดีสร้างเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีอายุยืนยาว มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมและบริการทางสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงตาม 8 องค์ประกอบ เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้แก่ อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก ระบบขนส่งและ

ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การให้ความเคารพและการยอมรับ การมีส่วนร่วมใน ฐานะพลเมืองและการจ้างงาน การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ และการบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ

3.4.3 เป้าหมายรองด้านสังคมและความมั่นคง “วิถีไทยสร้างชุมชนเข้มแข็ง” : ปัญหาหาเสพติด ในชุมชนลดลงอย่างน้อยร้อยละ 50 และเป็นชุมชนใสสะอาดปราศจากความรุนแรง

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(1) การพัฒนาการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม

(1.1) การสำรวจ ค้นหา และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในตำบลศรีภิรมย์ โดยใช้กลไกของ คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคม และอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ (อพม.) ตำบลศรีภิรมย์ สํารวจกลุ่มเปราะบาง และให้คณะทำงานและ อพม. ใช้ระบบ Application พม.smart (ระบบดังกล่าว ทีม พม.พิษณุโลก และมูลนิธิ ศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ ร่วมกันพัฒนาระบบ) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการค้นหากลุ่มเปราะบาง และให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอนในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ลดค่าใช้จ่ายของรัฐในการลงพื้นที่ เยี่ยมบ้านและสอบข้อเท็จจริง โดยให้คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลศรีภิรมย์ (จัดตั้งใหม่ตามคำสั่งจังหวัด พิษณุโลก มีนายกองค์การส่วนตำบลศรีภิรมย์เป็นประธาน และมีผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิก อบต. และอาสาสมัครทุกประเภทในตำบล และประชาชนชาวบ้าน ร่วมเป็นคณะทำงาน) สํารวจกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็ก เยาวชน คนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ที่ประสบปัญหาทางสังคม จัดประชุมคณะทำงานศูนย์ ช่วยเหลือสังคมตำบลศรีภิรมย์ นำข้อมูลกลุ่มเปราะบางของแต่ละครัวเรือนมาวิเคราะห์สภาพปัญหา วางแผนให้ ความช่วยเหลือ ประสานส่งต่อข้อมูลให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบุรณาการให้ความช่วยเหลือเป็นรายครัวเรือน และติดตามประเมินผล

(1.2) การใช้กลไกของกองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท): เพื่อให้ประชาชน ในชุมชนศรีภิรมย์ ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กองทุนสวัสดิการชุมชน ถือเป็นกองทุนที่ชาวบ้านในชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกันจัดตั้งขึ้นมา โดยมีเงินของรัฐสมทบให้ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ) เพื่อนำ เงินกองทุนมาช่วยเหลือสมาชิกในยามที่จำเป็น เช่น เจ็บป่วย คลอดบุตร เสียชีวิตทุนการศึกษา ส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งยังเป็นการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ คนพิการ ในชุมชนด้วย โดยสมาชิกที่เป็นผู้ด้อยโอกาส ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน แต่จะได้รับการดูแลเหมือนกับสมาชิกทุกคน เป็นการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข และช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนด้านอื่นๆ เช่น แก้ไขปัญหาขยะในชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนศรีภิรมย์

(2) การพัฒนาด้านความมั่นคงของชุมชน

(2.1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาหาเสพติด โดยการเสริมสร้างความมั่นคงเฉพาะ พื้นที่ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง บุรณาการงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและความร่วมมือของคนในชุมชน อาศัยการปฏิบัติงานการข่าว พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บริหาร จัดการชุมชนโดยชุมชน สร้างอาสาป้องกันในชุมชนผ่านโครงการพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชน จัดตั้งชุมชนเข้มแข็งเอาชนะหาเสพติด ปรับระบบนิเวศให้เหมาะสมเสริมสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการ ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ปลูกฝังค่านิยมและองค์ ความรู้ที่เหมาะสมผ่านโครงการการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดการสานเสวนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมและ ปรีกษาหารือผ่านโครงการสร้างเครือข่ายผู้นำหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะหาเสพติด

(2.2) การเสริมสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แนวทางการพัฒนา โดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมองและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ จัดงานลานชุมชน คนกันเองเดือนละครั้ง เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน มีกิจกรรมสนทนาร่วมกันเพื่อสร้างความรักความสามัคคี จัดทำชุดข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เผยแพร่ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ของชุมชนเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 จากปีที่ผ่านมา จัดทำโครงการ “ทำดีได้เต็ม” ส่งเสริมให้คนในชุมชนดูแลชุมชนด้วยตนเอง สอดส่องเป็นหูเป็นตาให้กับส่วนราชการ ถ้าพบเห็นสิ่งผิดปกติในชุมชนสามารถแจ้งกับสายด่วนของ กอ.รมน. 1374 แต้้มคะแนนสามารถระดมนำมาใช้ประโยชน์ต่อตนเองเรื่องการให้บริการของส่วนราชการ นอกจากนี้ ปลุกจิตสำนึกคนในชุมชนทุกกลุ่มวัยให้เห็นความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ เช่น กลุ่มเยาวชนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย กลุ่มวัยทำงานนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมประกวดบุคคลต้นแบบในการนำพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานมาพิจารณาปรับใช้กับการดำรงชีวิต สร้างความดีงามและคุณค่าต่อแผ่นดินไทย

(2.3) เสริมสร้างพลังคุณค่าความเป็นไทย เสริมสร้างพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น ร่วมรักษาความเป็นไทย เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีจิตสาธารณะ ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น โดยการจัดกิจกรรมบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ในพื้นที่ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ร่วมกิจกรรมได้เห็นคุณค่าของตนเองที่ได้ตอบแทนและทำความดีเพื่อสังคม

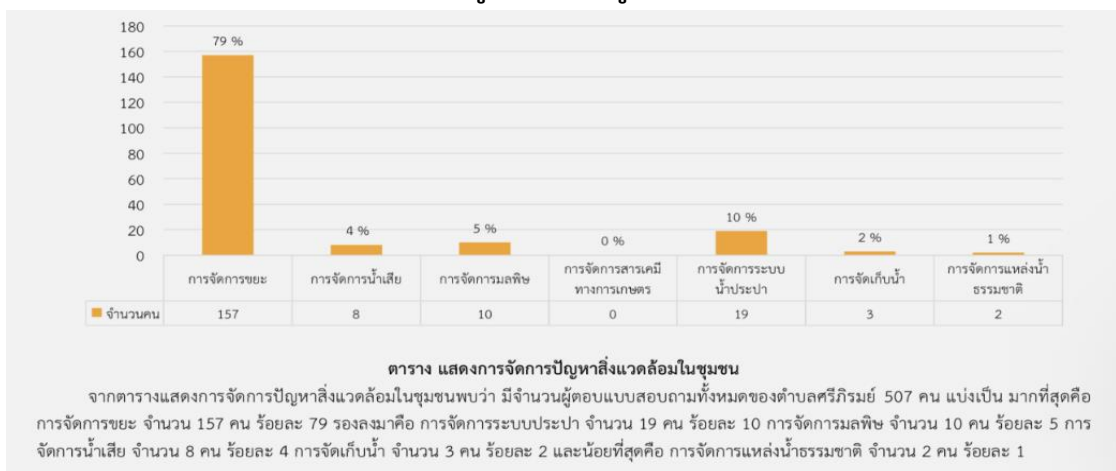
(2.4) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือแก้ไขและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของชุมชน ท้องถิ่นและเครือข่ายครอบครัว เผื่อระวังป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และสร้างความสงบสุขของประชาชน โดยใช้กลไกศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลศรีภิรมย์ในการขับเคลื่อนการดำเนินการ เพื่อลดปัญหาข้อพิพาทและปัญหาอาชญากรรมในชุมชน รวมทั้งสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของชุมชน ตามกระบวนการยุติธรรมชุมชน

3.4.4 เป้าหมายรองด้านสิ่งแวดล้อม “วิถีไทยสร้างสิ่งแวดล้อมชุมชนเป็นสุข” : ปริมาณขยะลดลง ร้อยละ 80 และค่า PM 2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงต่อเนื่องไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(1) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มีคุณภาพดี

(1.1) การจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ

แผนภูมิที่ 8 การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนตำบลศรีภิรมย์

จากข้อมูลพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่สมาชิกชุมชนกังวลมากที่สุด คือ ปัญหาการจัดการขยะ โดยปัจจุบันปริมาณขยะที่เกิดขึ้นที่ตำบลศรีภิรมย์คือ 6.96 ตันต่อวัน การจัดการขยะต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นองค์รวม ตั้งแต่ผู้ผลิตขยะ คือชุมชน จนถึงผู้กำจัด คือ ภาครัฐ กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย การแก้ปัญหาขยะที่ต้นเหตุ ถือเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดชุมชนควรต้องรับผิดชอบดูแลขยะของตนเอง ด้วยการสร้างเครือข่าย และสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ เพื่อยกระดับขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการขยะ รวมทั้งการเสริมสร้างองค์ความรู้ และปลูกจิตสำนึกของประชาชนในทุกระดับในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภิรมย์ ควรเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้การแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) และแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรวางข้อกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยวด้วยแนวคิด “ไม่เพิ่มปริมาณขยะ” และร่วมรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาขยะจากนักท่องเที่ยวในอนาคตตามแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ในการนี้ จึงควรกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนดังนี้

(1) การจัดการขยะต้นทาง ด้วยวิธีการ สร้างองค์ความรู้ ปลูกจิตสำนึก เพื่อคัดแยกขยะกำจัดขยะต้นทาง และลดปริมาณขยะมูลฝอย ในครัวเรือน สถานประกอบการ สถานที่ราชการ และสถานที่สาธารณะ การจัดตั้งธนาคารขยะในชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม หรือ สร้างรายได้จูงใจให้ประชาชนให้ความร่วมมือ

(2) การจัดการขยะกลางทาง ด้วยวิธีการจัดตั้งศูนย์กลางการคัดแยกขยะถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งขยะมูลฝอยติดเชื้อและของเสียอันตราย การเก็บขนที่มีประสิทธิภาพ และบูรณาการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการกำจัดขยะกลางทาง

(3) การจัดการขยะปลายทาง ด้วยวิธีการบูรณาการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักวิชาการการ จัดหาเตาเผาขยะเคลื่อนที่ปลอดมลพิษการจัดทำโครงการ “ขยะแลกของ” จัดตลาดนัดขยะ Recycle จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะและส่งเสริมพัฒนาธนาคารขยะ

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ ต.ศรีภิรมย์

ชุมชนต้นแบบในการสร้างสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

แผนภาพที่ 5 แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 3 ระบบ ต.ศรีภิรมย์

(1.2) การจัดหา**น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค และรักษาระบบนิเวศน์** มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกการใช้น้ำ และการจัดแบ่ง zoning น้ำเพื่อสอดคล้องกับกิจกรรม เช่น อุปโภคบริโภค เกษตรอุตสาหกรรม และพื้นที่ต้นน้ำ

(1.3) **พัฒนาอากาศสะอาด ปราศจาก PM 2.5** โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมดังนี้

(1) ส่งเสริมการเพาะปลูกและปรับปรุงพื้นที่สีเขียว ส่งเสริมการเพาะปลูกพืชที่ช่วยลดมลพิษและการสร้างพื้นที่สีเขียว เช่น การปลูกต้นไม้ สวนสาธารณะ และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์

(2) แนะนำให้ประชาชนหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่อาจเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดฝุ่น PM2.5 ต่อสุขภาพ เช่น การเผาไหม้ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม การใช้เชื้อเพลิงที่มีมลพิษสูง เป็นต้น

(3) การควบคุมการใช้นยานพาหนะ ส่งเสริมการใช้นยานพาหนะที่มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสูง อาจมีการส่งเสริมการใช้งานระบบขนส่งสาธารณะ และการใช้นยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(4) การติดตามและตรวจสอบคุณภาพอากาศ การควบคุมและตรวจสอบค่าฝุ่น PM2.5 เพื่อรับรู้ถึงสภาพอากาศและเป็นแนวทางในการวางแผนมาตรการลดฝุ่น ฝุ่น PM2.5 ในระยะยาว

(5) การเสริมสร้างความตระหนักในประชาชน การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของฝุ่น PM2.5 ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการแนะนำวิธีป้องกันและลดฝุ่น PM2.5 ในชีวิตประจำวัน

(2) **การพัฒนา**ระบบนิเวศ**ในชุมชนมีความสมดุล**

(2.1) **โครงการพัฒนาน้ำบาดาลด้วยระบบกระจายน้ำเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน** จากสถานการณ์ภัยแล้งและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คาดการณ์ว่าปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ 40% ในช่วงปี 2566 ส่งผลให้ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลงอยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวัง ต้องรักษาไว้เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างเพียงพอสำหรับ 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ อุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ และผลักดันน้ำเค็ม ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ประเด็นปัญหาสำหรับพื้นที่ตำบลศรีภิรมย์ แต่จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภิรมย์ได้เห็นความสำคัญของการสร้างความมั่นคงด้านน้ำ โดยได้บรรจุแผนการจัดสรรน้ำไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 เพื่อให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการมีน้ำกินน้ำใช้ในทุกระยะ เพื่อเพิ่มความมั่นคงในการเข้าถึงแหล่งน้ำและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนยามเกิดภัยพิบัติ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลสามารถผลักดันให้เกิดโครงการพัฒนาน้ำบาดาลด้วยระบบกระจายน้ำเพื่อความมั่นคงระดับชุมชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลเหมาะสมในตำบลศรีภิรมย์ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดและเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มประชาชนที่ใช้น้ำในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาล และสร้างจิตสำนึกให้มีการใช้น้ำบาดาลอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

(2.2) **การเพิ่มพื้นที่สีเขียว** โดยส่งเสริมให้มีการรักษาพื้นที่สีเขียวตามธรรมชาติดั้งเดิมให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อการบริการคือพื้นที่สีเขียวที่ประชาชนสามารถเข้าไปใช้บริการเพื่อคุณภาพชีวิตของชุมชนทั้งการพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายโดยการจัดสร้างสวนสาธารณะชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน รวมทั้งจัดสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมคือพื้นที่สีเขียวที่สร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่บริเวณและชุมชน โดยการปลูกป่าในชุมชนเพื่อช่วยเพิ่มก๊าซออกซิเจนหรือลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ลดอุณหภูมิความร้อนกรองฝุ่นละอองและลดมลพิษ

(3) **การพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจสีเขียว**

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในการลดปัญหาการเผาพืชไร่โดยใช้ Smart Agriculture และเครื่องจักรกล โดยเทคโนโลยี Smart Agriculture จะช่วยให้สามารถตรวจสอบสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศในพื้นที่ใดอย่างเป็นระบบ และส่งข้อมูลกลับมาเพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการพื้นที่เพื่อ

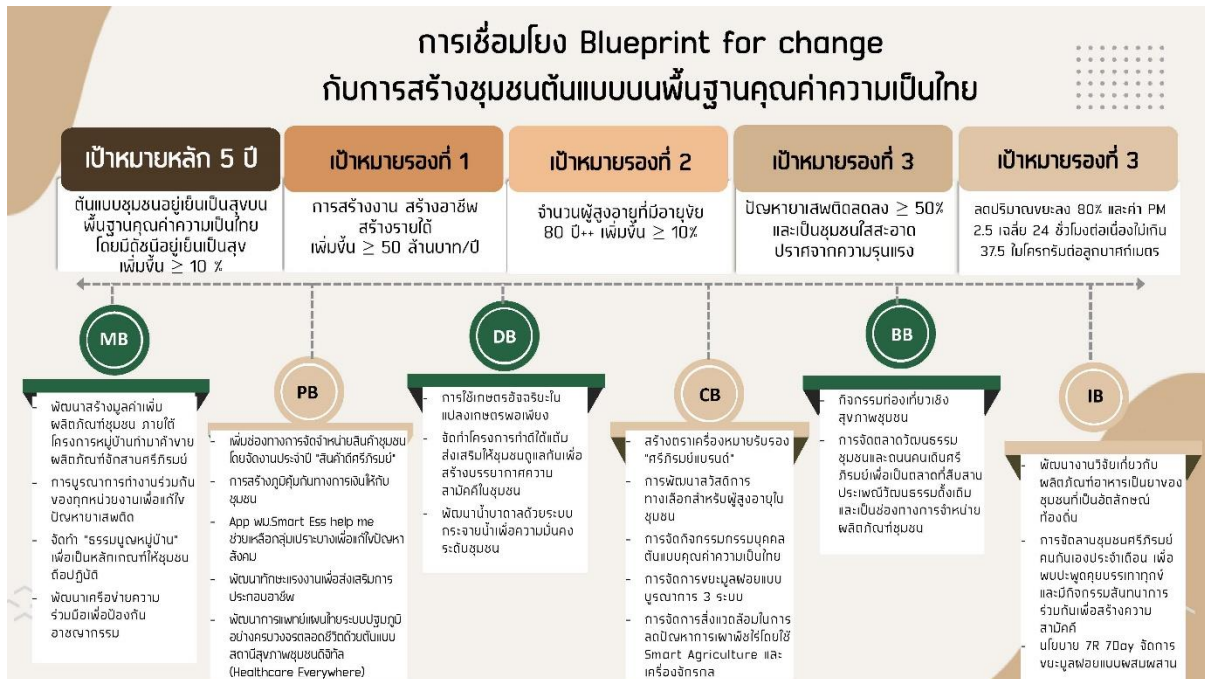
ลดความเสี่ยงในการเผาฟิซไร์ และเครื่องจักรกลสามารถช่วยลดความเมื่อยล้า ลดเวลาและแรงงานที่ใช้ในกระบวนการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้เครื่องจักรกลยังสามารถให้ความแม่นยำและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น การหว่านเมล็ดพืช การใส่ปุ๋ย หรือการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สามารถช่วยลดการใช้พลังงานและส่งผลให้ลดการเผาฟิซไร์และร่วมส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืนให้ผลผลิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของเกษตรกร

3.5 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย

ชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอด คุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน มีเป้าหมายหลัก คือ การเป็นชุมชนต้นแบบอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในชุมชนศรัทธาเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 แนวทางที่จะนำเสนอการพัฒนาแบ่งเป็น 4 มิติ ดังนี้ (1) มิติด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายรอง คือ การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้จากวิถีไทยให้กับคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ล้านบาทต่อปี (2) มิติด้านสุขภาพ เป้าหมายรอง คือ ผู้สูงอายุในชุมชนศรัทธาที่มีอายุเฉลี่ย 80 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 (3) มิติด้านสังคมและความมั่นคง เป้าหมายรอง คือ ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงอย่างน้อยร้อยละ 50 และเป็นชุมชนใสสะอาด ปราศจากความรุนแรง และ (4) มิติด้านสิ่งแวดล้อม เป้าหมายรอง คือ ปริมาณขยะลดลงร้อยละ 80 และค่า PM 2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงต่อเนื่องไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สามารถสรุปเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง รวมทั้ง Project Model และมีการกำหนดแนวทางเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตแบบก้าวกระโดดที่มั่นคงทั้งในระดับ basic change และ advance change เพื่อไปสู่เป้าหมาย ดังนี้

แผนภาพที่ 6 ชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย

แผนภาพที่ 7 การเชื่อมโยง Blueprint for change กับการสร้างชุมชนต้นแบบบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย

4. การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

4.1 การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติกับความเชื่อมโยงของ Value Chain “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับ Upstream Mainstream และ Downstream มีดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>การสร้างอาชีพและสร้างรายได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีไทยในชุมชน</p> <p>(1) จัดทำโครงการ “หมู่บ้านทำมาค้าขาย ผลิตภัณฑ์จักสานศรีภิรมย์” โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการจากวิถีไทยในชุมชนเดิมให้ทันสมัยและสร้างผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ใหม่</p> <p>(2) พัฒนาการเกษตรด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืช ในชุมชนให้เป็นเกษตรแม่นยำ ลดต้นทุนการผลิต ลดแรงงาน และประหยัดเวลา</p> <p>(3) จัดทำผลิตภัณฑ์ “อาหารเป็นยา” จากวัตถุดิบสมุนไพรในพื้นที่ โดยพัฒนาชุดความรู้อาหารเป็นยา จัดทำเมนูอาหารเป็นยา เผยแพร่สูตรเมนู และสรรพคุณอาหารเป็นยาให้กับร้านอาหารและประชาชนในชุมชน</p> <p>(4) จัดทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับคอร์สอาหารสุขภาพ อาหารเกษตรอินทรีย์ อาหารท้องถิ่นที่มีเรื่องราว การดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย กิจกรรมท่องเที่ยวเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีชุมชน</p> <p>(5) การบูรณาการทุนมนุษย์ ทุนปัญญา ทุนการเงิน เพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีไทย</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กระทรวงพาณิชย์ / กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักรงประมาณ เจ้าภาพรอง กระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์ กระทรวงท่องเที่ยว)</p>	<p>การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนวิถีไทยศรีภิรมย์</p> <p>(1) พัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยนักออกแบบ และเน้นตลาดกลุ่มเป้าหมาย ปัจจุบันโดยนักการตลาดมืออาชีพ</p> <p>(2) สร้างตราเครื่องหมายรับรอง “ศรีภิรมย์แบรนด์” สำหรับผลิตภัณฑ์ศรีภิรมย์</p> <p>การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ</p> <p>(1) พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพในกลุ่มแรงงานคืนถิ่น กลุ่มแรงงานวัยกลางคนที่มีทุนทรัพย์ ความรู้ และทักษะจากประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา และกลุ่มแรงงานในชุมชนหรือแรงงานสูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง</p> <p>(2) เชิญชวนสถานประกอบการจ้างงาน ผู้สูงอายุ โครงการจ้างแรงงานวัยเกษียณ เป็นกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR)</p> <p>(3) จ้างงานผู้สูงอายุที่มีทักษะและองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้คนรุ่นใหม่</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน เจ้าภาพรอง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)</p>	<p>พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนวิถีไทย</p> <p>(1) จัดให้มีการจำหน่ายออนไลน์ “กลุ่มศรีภิรมย์” และสร้างนักการตลาดออนไลน์มืออาชีพ</p> <p>(2) จัดงาน “สินค้าดีศรีภิรมย์” โดยกำหนดจัดเป็นงานประจำปีทุกปี</p> <p>(3) จัดสร้างตลาดวัฒนธรรมชุมชน และถนนคนเดินศรีภิรมย์ เพื่อเป็นตลาดที่สืบสานประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนศรีภิรมย์ และเป็นช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับนักท่องเที่ยว</p> <p>(4) สร้างช่องทางการจำหน่ายถาวรในจังหวัดและต่างจังหวัด</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กระทรวงพาณิชย์ เจ้าภาพรอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)</p>

ด้านสุขภาพ

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>(1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และการพัฒนาสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน (เจ้าภาพหลัก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าภาพรอง กรมธนารักษ์)</p> <p>(2) การบูรณาการทุนมนุษย์ ทุนปัญญา ทุนการเงินเพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีไทย (เจ้าภาพหลัก สำนักงานปรมหาณ)</p>	<p>(1) การใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS Help Me เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนศรีภิรมย์ (เจ้าภาพหลัก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/ตำรวจภูธรจังหวัด/เจ้าภาพรอง สำนักงานปกครองจังหวัด)</p>	<p>(1) โครงการ Co-Happy Space สำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้คนในชุมชนดูแลผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง เป็นโครงการริเริ่มใหม่ โดยการให้บ้านที่มีผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง ซึ่งต้องมีลูกหลานดูแลอยู่แล้ว ก็ให้รับดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงและอยู่ในชุมชนเดียวกัน (เจ้าภาพหลัก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาลพรหมพิราม)</p> <p>(2) พัฒนาการแพทย์แผนไทยระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดชีวิต โดยพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลให้มีแพทย์แผนไทยประจำโรงพยาบาลเพื่อดูแลคนทุกช่วงวัย ภายใต้แนวคิด “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ ใกล้หมอ” พัฒนาด้านแบบสถานีสุขภาพชุมชนดิจิทัล (Healthcare Everywhere) (เจ้าภาพหลัก กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/โรงพยาบาลพรหมพิราม)</p>

ด้านสังคมและความมั่นคง

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>(1) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือ แก่ไขและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ (เจ้าภาพหลัก กระทรวงยุติธรรม)</p> <p>(2) การสำรวจ ค้นหา และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในตำบลศรีภิรมย์ โดยใช้กลไกของคณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคม และอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ (อพม.) ตำบลศรีภิรมย์ สำรวจกลุ่มเปราะบาง และให้คณะทำงานและ อพม. ใช้ระบบ Application พม.smart เป็นเครื่องมือในการค้นหากลุ่มเปราะบางและให้ความช่วยเหลือ (เจ้าภาพหลัก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เจ้าภาพรอง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด อำเภอพรหมพิราม อบต. ศรีภิรมย์)</p> <p>(3) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชาวบ้าน เพื่อให้กลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงพัฒนากลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มเปราะบาง</p>	<p>(1) สร้างการเป็นอาสาป้องกันในชุมชนผ่านโครงการพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมองและการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(3) จัดงานลานชุมชนคนกันเองเดือนละครั้ง เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p>	<p>(1) การใช้กลไกของกองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนศรีภิรมย์ ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามที่จำเป็น (เจ้าภาพหลัก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน) เจ้าภาพรอง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด อำเภอพรหมพิราม อบต.ศรีภิรมย์)</p> <p>(2) การบูรณาการการทำงานร่วมกันของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาเสพติดให้หมดไปจากพื้นที่ (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เจ้าภาพรอง กระทรวงยุติธรรม)</p> <p>(3) สานเสวนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือการสร้างเครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด</p>

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>ให้มีทักษะและมีฝีมือที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระดับชุมชนโดยบูรณาการร่วมกับหลวงพี่ช้าง (เจ้าอธิการเจริญ กิตติคุณ) วัดกรับพวงเหนือ อ.พรหมพิราม พระนักพัฒนาของจังหวัดพิษณุโลก</p> <p>(เจ้าภาพหลัก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และสถานคุ้มครองพัฒนาอาชีพบ้านสองแควจังหวัดพิษณุโลก</p> <p>เจ้าภาพรอง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด อำเภอพรหมพิราม อบต.ศรีภิรมย์)</p> <p>(4) ปรับระบบนิเวศให้เหมาะสมเสริมสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(5) ปลุกฝังค่านิยมและองค์ความรู้ที่เหมาะสมผ่านโครงการการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด (เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(6) การบูรณาการทุนมนุษย์ ทุนปัญญา ทุนการเงินเพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีไทย (เจ้าภาพหลัก สำนักงานประมง)</p>	<p>(4) จัดทำชุดข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เผยแพร่ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ ของชุมชน</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p>	<p>(เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(4) พัฒนาระบบการข่าวภัยคุกคามโดยความร่วมมือของคนในชุมชน อาศัยงานการข่าว การปฏิบัติการข่าวสาร ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(5) พัฒนาระบบ โดยมีโครงการ “ทำดีได้แต่มี” ถ้าเห็นสิ่งผิดปกติในชุมชนสามารถแจ้งกับสายด่วนของ กอ.รมน. 1374 สามารถสะสมนำกลับมาใช้ประโยชน์ต่อตนเองเรื่องการใช้บริการของส่วนราชการและภาคเอกชนที่ทำความตกลงร่วมกัน</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p> <p>(6) จัดกิจกรรมประกวดบุคคลต้นแบบในการนำพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต สร้างความดีงาม และคุณค่าต่อแผ่นดินไทย</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)</p>

ด้านสิ่งแวดล้อม

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>(1) การจัดการขยะต้นทาง ด้วยวิธีการสร้างองค์ความรู้ ปลุกจิตสำนึก</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p> <p>(2) การรณรงค์สร้างจิตสำนึกการใช้น้ำ และการแบ่ง Zoning การใช้น้ำ</p> <p>(เจ้าภาพหลัก กรมทรัพยากรน้ำบาดาล</p> <p>เจ้าภาพรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล)</p> <p>(3) การเพิ่มพื้นที่สีเขียว</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เจ้าภาพรอง กรมอุทยานแห่งชาติฯ)</p>	<p>(1) การจัดการขยะกลางทางด้วยวิธีการจัดตั้งศูนย์กลางการคัดแยกขยะ</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p> <p>(2) ควบคุมการใช้น้ำพาทะ เพื่อลดฝุ่น PM 2.5</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p>	<p>(1) ติดตามและตรวจสอบคุณภาพอากาศ</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p> <p>(2) การจัดการขยะปลายทาง</p> <p>(เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p>

Upstream	Mainstream	Downstream
<p>(4) การใช้เทคโนโลยี Smart Agriculture ลด PM 2.5 (เจ้าภาพหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าภาพรอง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)</p> <p>(5) การจัดหาหน้าบาดาลเพื่อการอุปโภค บริโภค และรักษาระบบนิเวศน์ (เจ้าภาพหลัก กรมทรัพยากรน้ำ เจ้าภาพรอง :องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล)</p> <p>(6) การส่งเสริมการเพาะปลูกและปรับปรุงพื้นที่สีเขียว (เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าภาพรอง กรมป่าไม้)</p> <p>(7) การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่สร้าง PM 2.5 (เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p> <p>(8) การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ PM 2.5 ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (เจ้าภาพหลัก องค์การบริหารส่วนจังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าภาพรอง กรมควบคุมมลพิษ)</p> <p>(9) การบูรณาการทุนมนุษย์ ทุนปัญญา ทุนการเงิน เพื่อส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีไทย (เจ้าภาพหลัก สำนักงบประมาณ)</p>		

Value Chain

กับการสร้างชุมชนต้นแบบบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย

แผนภาพที่ 8 Value Chain กับการสร้างชุมชนต้นแบบบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย
ที่มา : คณะผู้ศึกษาเป็นผู้จัดทำ

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย

4.2.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

(1) การให้ความสำคัญการพัฒนาพื้นที่ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด และชุมชน พัฒนาแบบองค์รวมที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในทุกมิติ ความพร้อมของพื้นที่ รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการทั้งในช่วงเริ่มต้นและช่วงบริหารจัดการโครงการ

(2) นโยบายการพัฒนาจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญการพัฒนาชุมชนวิถีไทยในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติของชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม ซึ่งทำให้หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ และนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ขับเคลื่อนอย่างจริงจัง รวมทั้งการบูรณาการเชิงพื้นที่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และมีหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการโครงการอย่างต่อเนื่อง

(3) การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีนโยบาย ภารกิจ มาตรฐาน กรอบแนวทางในการจัดทำแผน มีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบแต่ละด้านที่ชัดเจน สามารถกำหนดตัวชี้วัดและประเมินผลการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

(4) ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญและเอาใจจริงเอาใจในการขับเคลื่อน ให้เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติ และประชาชนในพื้นที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ทุกขั้นตอน ทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบการทำงาน ในทุกกิจกรรม

(5) เสริมบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน ในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบอย่างแท้จริง ตั้งแต่เริ่มต้นค้นหาสภาพปัญหา ความต้องการ กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

(6) ชุมชนเห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพัฒนาและส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมอันดีงามและควรค่าแก่การรักษาของชุมชน มีกิจกรรมสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องศิลปะ ประเพณี การแต่งกาย อาหารไทย และสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ทำให้สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดให้เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในทุกมิติ

(7) การต่อยอดการพัฒนาสินค้าและการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่นควบคู่กับการดำรงรักษาเอกลักษณ์ชุมชนให้ได้รับการรับรองมาตรฐานด้วยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สร้างจุดแข็งในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในชุมชน

4.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Advocacy) เพื่อการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนา

มิติด้านเศรษฐกิจ

(1) กระทรวงการคลังกำหนดเป็นนโยบายให้คณะผู้บริหารการคลังประจำจังหวัดและธนาคารในสังกัดกระทรวงการคลัง ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้กับคนในชุมชน ผ่านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมความรู้วินัยทางการเงิน และการจัดทำบัญชีครัวเรือนนำไปสู่การออมเพื่อเป็นทุน และให้คำแนะนำในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ

(2) กระทรวงการคลัง โดย กรมธนารักษ์กำหนดแผนงานการดำเนินโครงการด้านที่ราชพัสดุเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ที่ราชพัสดุในการจัดสร้างสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมและบริการสำหรับ

ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งเป็นศูนย์การส่งเสริมอาชีพและถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน

(3) กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัด สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์และช่องทางการตลาด ดำเนินการสร้างองค์ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เดิมให้ทันสมัยและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ตามความต้องการในปัจจุบัน สร้างตราเครื่องหมายการค้า "ศรีภิรมย์แบรนด์" และพัฒนาช่องทางการตลาดจัดทำโครงการ"หมู่บ้านทำมาค้าขาย จักสานศรีภิรมย์" สร้างช่องทางตลาดออนไลน์ และจัดกิจกรรมตลาดนัดทำมาค้าขายจักสานศรีภิรมย์ ทุกวันอาทิตย์

(4) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร ทำงานบูรณาการร่วมกับบริษัทกูโบต้า และเกษตรกรที่ทำเกษตรแปลงใหญ่ในพื้นที่ ชื้อเครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว (สำหรับผู้ปลูกอ้อย) และเตรียมดิน (สำหรับผู้ปลูกข้าว และข้าวโพด) โดยขอรับสินเชื่อที่ดอกเบี้ย 0% พร้อมการดูแลหลังการขาย

(5) กระทรวงแรงงาน โดยกรมส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ในการบูรณาการเพื่อสร้างความร่วมมือในพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน สร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับแรงงานกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนศรีภิรมย์อย่างเป็นระบบ การปรับค่านิยมและทัศนคติให้ทุกภาคส่วนให้ความสนใจเกี่ยวกับศักยภาพของผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้นายจ้างและลูกจ้างทำสัญญาการจ้างที่มีความยืดหยุ่นในประเด็นสภาพการจ้างและสภาพการทำงานโดยไม่ยึดติดกับสถานที่และเวลาทำงานปกติ และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานสูงอายุ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนสิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่สนับสนุนนโยบายการสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน และการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในเศรษฐกิจระดับชุมชน

มิติด้านสุขภาพ

(1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก ประสานความร่วมมือกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมธนารักษ์ ในการใช้พื้นที่ราชพัสดุพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และการพัฒนาสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

(2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก ประสานความร่วมมือกับตำรวจภูธรจังหวัด ในการใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS Help Me เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนศรีภิรมย์

(3) กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พัฒนาการแพทย์แผนไทยระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดชีวิต โดยพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลให้มีแพทย์แผนไทยประจำโรงพยาบาลเพื่อดูแลคนทุกช่วงวัย ภายใต้แนวคิด “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ ใกล้หมอ” พัฒนาต้นแบบสถานีสู่สุขภาพชุมชนดิจิทัล (Healthcare Everywhere)

(4) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก บูรณาการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ในการดำเนินโครงการ Co-Happy Space สำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้คนในชุมชนดูแลผู้สูงอายุ ติดบ้าน ติดเตียง เป็นโครงการริเริ่มใหม่ โดยการให้บ้านที่มีผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง ซึ่งต้องมีลูกหลานดูแลอยู่แล้ว ก็ให้รับดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง และอยู่ในชุมชนเดียวกัน

มิติด้านสังคมและความมั่นคง

(1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สร้างกลไกการทำงานระดับพื้นที่ในการค้นหากลุ่มเปราะบาง โดยการจัดฝึกอบรม

ส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องสวัสดิการสังคม ฝึกทักษะการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ และฝึกการใช้งานระบบ Application พม.smart ให้แก่คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เพื่อให้ใช้งานระบบ Application พม.smart ได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางทุกคนในชุมชนให้เข้าถึงสิทธิสวัสดิการจากรัฐได้อย่างแท้จริง

(2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม หรือ ระบบ ESS Help Me (Emergency Social Services) เพื่อป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่มักเกิดขึ้นในทุกชุมชน โดยขอความร่วมมือไปยังเครือข่ายภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้สั่งการไปยังกรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ทุกกรมสั่งการไปยังส่วนภูมิภาค โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดสั่งการไปยังอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัครพัฒนาชุมชน สแกนเพิ่มเพื่อน และให้เป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของชุมชน และขอความร่วมมือไปยังภาคเอกชน เช่น สถาบันปัญญาภิวัฒน์ เพื่อให้ร้านสะดวกซื้อ 7-11 ทุกสาขา ติด QR Code ESS Help Me และให้เป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวัง และแจ้งเหตุด่วน ขอความร่วมมือไปภาคประชาสังคม เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรสวัสดิการชุมชน เพื่อให้ประชาสัมพันธ์ไปยังเครือข่ายของตนเอง สั่งการให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทุกจังหวัดลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ ติดตามการสแกนเพิ่มเพื่อน ระบบ ESS Help Me อีกทางหนึ่ง หากมีคนใช้งานระบบดังกล่าวทั่วประเทศ จะลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

(3) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนและพัฒนาช่องทางการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกระดับในการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมอง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

(4) กรมคุมประพฤติ โดยสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด บูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อให้ผู้ถูกคุมประพฤติมีความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันหลักของชาติ

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

(1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บูรณาการการทำงานร่วมกันในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภิรมย์ประกาศใช้นโยบาย 7R 7Day เพื่อจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน การใช้(Reduce) การใช้ซ้ำ(Reuse) การนำภาชนะไปเติม (Refill) การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ (Return) การซ่อมแซมซื้อใหม่ (Repair) การแทนที่ (Replace) การนำมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยจัดตารางกิจกรรมในแต่ละวันที่ลานชุมชนหรือร้านสะดวกซื้อ และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งเสริมบทบาทของทุกภาคส่วนในชุมชน

(1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สนับสนุนแนวปฏิบัติให้กับชุมชนในการ นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการขยะ เช่น การคิดค่าธรรมเนียมรายเดือน การนำขยะมาแลกเปลี่ยนรางวัล

(2) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตรประกาศใช้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แบบสิงคโปร์ เพื่องดการส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มาจากกาเหว่าทุกประเภท

(3) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการทั้งน้ำผิวดินและใต้ดินโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(4) กระทรวงการคลัง โดยกรมธนารักษ์กำหนดแผนงานการดำเนินโครงการด้านที่ราชพัสดุ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำโครงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน โดยจัดสร้างสวนสาธารณะและสวนป่าสาธารณะชุมชน

4.3 ความท้าทายในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินโครงการ “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” มีความท้าทายความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงดังนี้

ความเสี่ยง	การบริหารความเสี่ยง
ความท้าทายที่ 1 ความไม่ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติ	
การพัฒนาให้ชุมชนศรีภิรมย์เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติ อาจไม่ได้รับการสนับสนุนในเชิงนโยบาย หรือหากได้รับการสนับสนุน อาจไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการขับเคลื่อน	บรรจุเป็นนโยบายสำคัญของแผนพัฒนาภาคเหนือ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก พร้อมกำหนดเป็นแผนงานในการขับเคลื่อนชุมชนวิถีไทยเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพิ่มเติมไว้ในประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างสังคมสุขยั่งยืน สืบสานอัตลักษณ์ ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม
การดำเนินโครงการมีหลายมิติซึ่งอยู่ในหน้าที่ ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ในการปฏิบัติงานจริงจึงอาจขาดการเชื่อมต่องานและขาดการบูรณาการทำงานอย่างเป็นระบบ	แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการ ภาคเอกชน และผู้แทนประชาชนในพื้นที่ โดยจะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและแนวทางการดำเนินโครงการเพื่อไปสู่เป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภิรมย์เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการโครงการ
ความท้าทายที่ 2 การไม่ได้รับงบประมาณ ในการดำเนินการ	
การไม่ได้รับงบประมาณ ในการดำเนินการ	ในการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาในระดับพื้นที่และชุมชน ให้มุ่งเน้นการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการงบประมาณ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด และกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและแผนพัฒนาตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง ประกอบกับให้ราชการส่วนภูมิภาคเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเป็นระบบ มีการบูรณาการแผนและงบประมาณในทุกมิติ กล่าวคือ มิตินโยบาย (Agenda) มิติหน่วยงาน (Function) และมิติพื้นที่ (Area) รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้งบประมาณในทุกระดับและมิติ โดยการจัดทำคำของบประมาณของหน่วยงานในพื้นที่ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ สามารถตอบโจทย์ทั้ง 3 มิติ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทาง หลักการการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และโครงการมีความพร้อมตาม

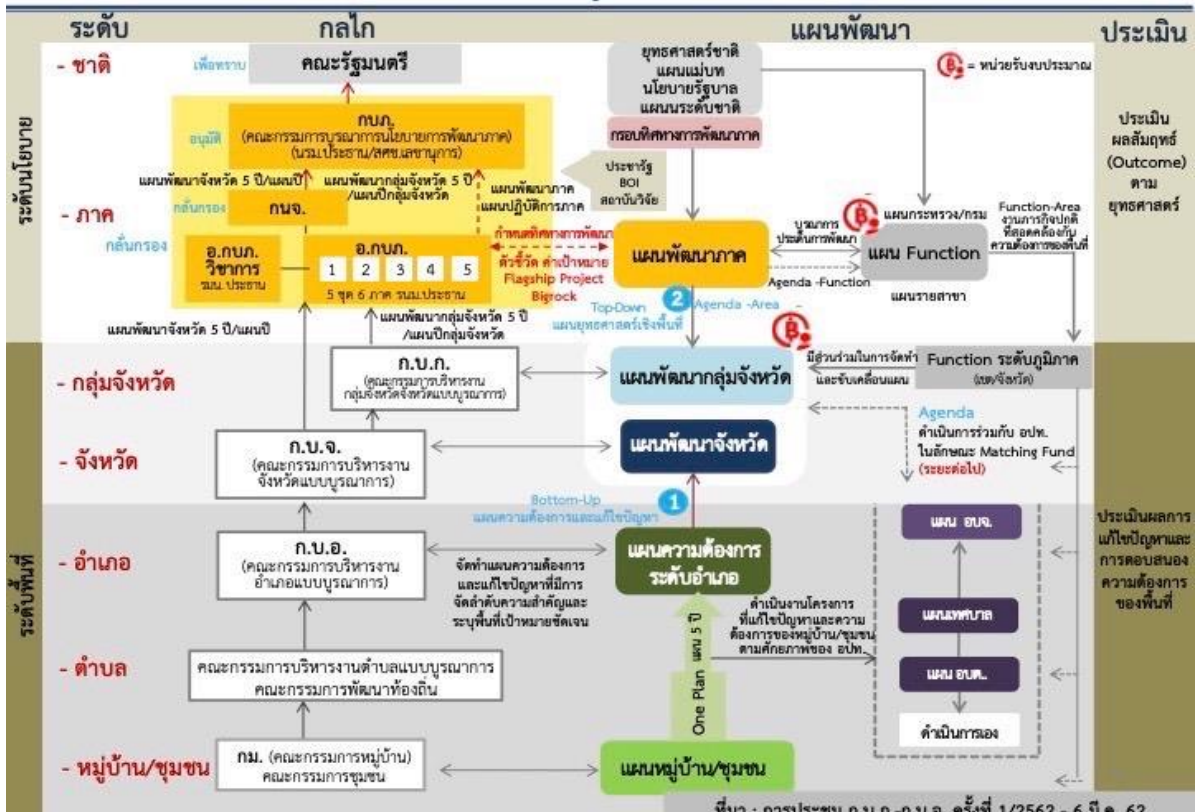
ความเสี่ยง	การบริหารความเสี่ยง
	หลักเกณฑ์การพิจารณางบประมาณ อาทิ ความจำเป็นของการดำเนินการ ความพร้อมด้านพื้นที่ ศักยภาพในการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น พร้อมทั้งกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ
ความท้าทายที่ 3 การส่งเสริมให้สถานประกอบการจ้างงานผู้สูงอายุ	
ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ	กระทรวงแรงงาน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เอื้อต่อการจ้างงานผู้สูงอายุ เช่น การกำหนดชั่วโมงการทำงาน การกำหนดค่าจ้างรายชั่วโมง เพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน
ความท้าทายที่ 4 ความร่วมมือของคนในชุมชน	
การให้ความร่วมมือของคนในชุมชนในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ หรือการยอมรับผู้ที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมกลับคืนสู่ชุมชน	จัดวางแผนในการประชุมระดับพื้นที่โดยการจัดทำประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างหลากหลายร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ของทุกคนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขพร้อมกับส่งเสริมวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทยรู้จักให้อภัย และเสียสละ

4.4 สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติ “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการ สืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านสังคมและความมั่นคง และมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาจังหวัด เป้าหมายชัดเจน กำหนดกรอบแนวทางในการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการบูรณาการเชิงพื้นที่ ทุกภาคส่วนเข้าใจปัญหาในพื้นที่ ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญและเอาใจจริงเอาใจในการขับเคลื่อนชุมชนด้านการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาสินค้าและการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การนำนโยบายการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และบริบทของชุมชนการที่ชุมชนเห็นคุณค่า ความสำคัญของการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิมของชุมชน และให้ความสำคัญกับทุนทางสังคมของชุมชน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Advocacy) เพื่อให้การขับเคลื่อนชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติ และพบว่าการดำเนินโครงการ “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติ กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” มีความท้าทาย ความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนอาจเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และการไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิรามอย่างยั่งยืนในทุกมิติการจัดสรรงบประมาณจึงควรดำเนินการในมิติพื้นที่ (Area Based Budgeting Collaboration ABBC)

การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการในภาพรวมของประเทศ

แผนภาพที่ 9 การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการในภาพรวมของประเทศ

โดยจังหวัดพิษณุโลกจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นแผนงานเบ็ดเสร็จแผนเดียว (One plan) ที่เชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ซึ่งสะท้อนความต้องการของชุมชน โดยเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด ส่วนราชการระดับภูมิภาคในจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) และชุมชนศรัทธาธรรมพหุวัฒนธรรม/โครงการไว้ในแผนฯ ที่มีความสอดคล้องกันทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินโครงการและแนวทางการพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงเพื่อให้โครงการได้รับงบประมาณอย่างต่อเนื่องในอันที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาของชุมชนศรัทธาธรรมพหุวัฒนธรรม ประสบผลสำเร็จเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ ทั่วประเทศต่อไป

4.5 การนำโมเดลชุมชนต้นแบบอยู่เย็นเป็นสุขบนฐานคุณค่าความเป็นไทยไปปรับใช้กับชุมชนอื่นๆ

ชุมชนต้นแบบแห่งชาติตามรายงานการศึกษาี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่ตำบลศรัทธาธรรม อำเภอพหุวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนและยังดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนดั้งเดิม ที่สามารถดำเนินการพัฒนาต่อยอดโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มในมิติต่างๆของเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้กับคนในชุมชนได้ คณะผู้ศึกษาจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาใน 4 มิติ คือ มิติด้านเศรษฐกิจในการสร้างงานสร้างอาชีพสร้าง

รายได้จากวิถีไทย มิติด้านสุขภาวะในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนที่เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ มิติด้านสังคม และความมั่นคงในการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดและปัญหาความรุนแรงในครอบครัวรวมทั้งสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ และมิติด้านสิ่งแวดล้อมในการลดปริมาณขยะและลดค่า PM 2.5

ดังนั้น หากจะนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนต้นแบบดังกล่าวไปปรับใช้ในชุมชนอื่น ๆ นั้น เห็นว่าแนวทางการพัฒนาทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติด้านสังคมและความมั่นคง และมิติด้านสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปดำเนินการได้ในทุกชุมชนทั่วประเทศ เนื่องจากแต่ละชุมชนในประเทศไทยมีวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่สามารถต่อยอดและสร้างคุณค่าและรายได้ให้กับชุมชนจากฐานความเป็นไทยได้ สำหรับมิติด้านสุขภาวะในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนนั้นเห็นว่ามีเหมาะสมที่จะดำเนินการในพื้นที่ 30 จังหวัดที่เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์เช่นเดียวกับชุมชนศรีภิรมย์ ประกอบด้วย กรุงเทพฯ ลำปาง แพร่ ลำพูน สิงห์บุรี ชัยนาท พะเยา สมุทรสงคราม อ่างทอง อุตรดิตถ์ พิจิตร สุโขทัย น่าน นครสวรรค์ สุพรรณบุรี อุทัยธานี เชียงใหม่ นครนายก ลพบุรี พิษณุโลก เชียงราย เพชรบุรี นนทบุรี ราชบุรี เพชรบูรณ์ พัทลุง ชัยภูมิ จันทบุรี อยุธยา กำแพงเพชร สำหรับในจังหวัดอื่น ๆ จะต้องดำเนินการปรับรูปแบบตัวชี้วัดเป็นเรื่องของดัชนีอนามัยเกี่ยวกับการป่วยของคนในชุมชนลดลง และปรับรูปแบบการดำเนินการโดยเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพในระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดช่วงชีวิตเพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของคนทุกช่วงวัยและการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนในแต่ละพื้นที่ต่อไป

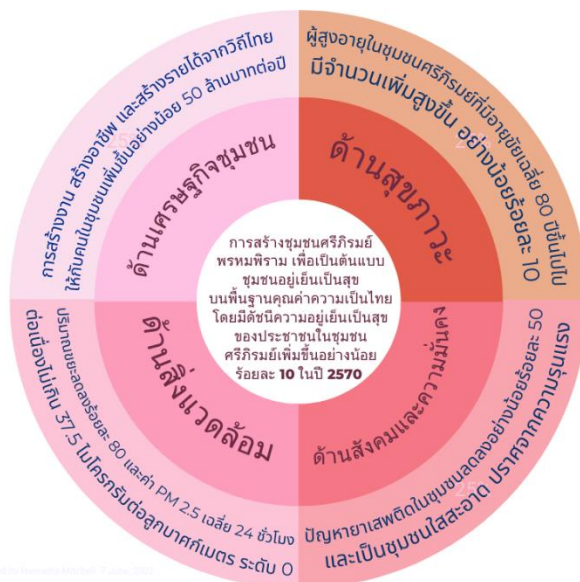
5. สรุปในภาพรวม

5.1 สรุปในภาพรวมจากหัวข้อ 1-4

จากการศึกษาเรื่อง “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาปัญหาในการพัฒนาประเทศและผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า ในระดับชุมชน ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม สุขภาพของคนไทยลดลงทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย ขาดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เกิดความแตกแยกทางความคิด ความขัดแย้งในสังคม และคุณค่าความเป็นไทยลดลง ซึ่งหากการพัฒนาประเทศยังคงมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในระดับเวทีโลก แนวโน้มของสภาพปัญหาด้านสังคมก็จะทวีความรุนแรงขึ้น ดังเช่นผลการวิเคราะห์ภาพรวมสุขภาวะของคนไทยลดลง การมีสุขภาวะในดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยลดลง แม้ว่าการเข้าถึงสวัสดิการและการบริการทางสาธารณสุขของคนไทยเพิ่มสูงขึ้น สุขภาพกายดีขึ้น แต่คนไทยกลับมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับปัญหาสุขภาพจิตเพิ่มสูงขึ้น สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายมากขึ้น ขาดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในท้องถิ่น คนในชุมชนเกิดความแตกแยกทางความคิด ความขัดแย้งในสังคมและ คุณค่าความเป็นไทยลดลง

ชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม เป็นหนึ่งในหลาย ๆ ชุมชน ที่เป็นผลพวงจากการพัฒนาประเทศ คนในชุมชนมีภาระหนี้สิน มีปัญหาสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาขยะ เป็นต้น แต่เนื่องจากชุมชนตำบลศรีภิรมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจ และเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เหมาะสมกับการศึกษาเรียนรู้อย่างยิ่ง เป็นทั้งอีกชุมชนหนึ่งซึ่งมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน และยังคงดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีชุมชนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น ทั้งยังเป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติจากฐานคุณค่าความเป็นไทย โดยมีดัชนีชี้วัด “ความอยู่เย็นเป็นสุข” และนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตได้ คณะผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาชุมชนศรีภิรมย์ เพื่อให้เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนโดยมีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิรามเพื่อเป็นต้นแบบชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานคุณค่าความเป็นไทย โดยมีดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในชุมชนศรีภิรมย์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ในปี 2570 และมีแนวทางที่จะนำเสนอการพัฒนาแบ่งเป็น 4 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายรอง คือ การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ จากวิถีไทยให้กับคนในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ล้านบาทต่อปี 2) มิติด้านสุขภาพ เป้าหมายรอง คือ ผู้สูงอายุในชุมชนศรีภิรมย์ที่มีอายุเฉลี่ย 80 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 3) มิติด้านสังคม และความมั่นคง เป้าหมายรอง คือ ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลงอย่างน้อยร้อยละ 50 และเป็นชุมชนใสสะอาดปราศจากความรุนแรง และ 4) มิติด้านสิ่งแวดล้อม เป้าหมายรอง คือ ปริมาณขยะลดลงร้อยละ 80 และค่า

PM 2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงต่อเนื่องไม่เกิน 37.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สามารถสรุปเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง รวมทั้ง Project Model ดังนี้

แผนภาพที่ 10 สรุปเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง Project Model

คณะผู้ศึกษาจึงได้นำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติกับความเชื่อมโยงของ Value Chain รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับ Upstream Mainstream และ Downstream โดยแบ่งการพัฒนาเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านเศรษฐกิจ มีกิจกรรม 19 กิจกรรม ได้แก่ การความรู้การจัดการจัดทำบัญชีครัวเรือนและการออมเพื่อเป็นทุน จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ พัฒนาวิชาการเกษตรด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชในชุมชน ส่งเสริมคนในตำบลให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพ การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ การสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน ลดความยากจน และเพิ่มรายได้ พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการในชุมชนเดิมให้ทันสมัยและสร้างผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ใหม่ ๆ และพัฒนาช่องทางการจำหน่าย

2. มิติด้านสุขภาพ มีกิจกรรม 5 กิจกรรม ได้แก่ การจัดสร้างสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน การใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS Help Me เพื่อลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนศรีกรมย์ โครงการ Co-Happy Space สำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้คนในชุมชนดูแลผู้สูงอายุ ติดบ้านติดเตียง เป็นโครงการริเริ่มใหม่ และการพัฒนาการแพทย์แผนไทยระบบปฐมภูมิอย่างครบวงจรตลอดชีวิต พัฒนาต้นแบบสถานีสภาพชุมชนดิจิทัล (Healthcare Everywhere)

3. มิติด้านสังคมและความมั่นคง มีกิจกรรม 6 กิจกรรม ดังนี้ ด้านสังคม ได้แก่ การสำรวจ ค้นหา และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในตำบลศรีกรมย์ โดยใช้ระบบ Application พม.smart เป็นเครื่องมือในการค้นหากลุ่มเปราะบางและให้ความช่วยเหลือ การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือแก้ไขและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ การพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุและคนพิการ การใช้กลไกของกองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) และด้านความมั่นคง ได้แก่ สร้างการเป็นอาสาป้องกันในชุมชนผ่านโครงการพัฒนาพื้นที่และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จัดตั้งชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด พัฒนาระบบการข่าวภัยคุกคามโดยความร่วมมือของคนในชุมชนการปฏิบัติการข่าวสาร ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วน

ร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โครงการ “ทำดีได้เต็ม” และจัดกิจกรรมประกวดบุคคลต้นแบบในการนำพระราชดำริมาปรับใช้กับการดำรงชีวิต

4. มิติด้านสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ การจัดการขยะแบบผสมผสาน โดยการประกาศใช้นโยบาย 7R 7Day การสร้างองค์ความรู้ ปลุกจิตสำนึกการรณรงค์สร้างจิตสำนึก และแบ่ง Zoning การใช้น้ำ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ใช้เทคโนโลยี Smart Agriculture ลดฝุ่น PM 2.5 การจัดหาบำบัดน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคและรักษาระบบนิเวศน์ ส่งเสริมการเพาะปลูก และปรับปรุงพื้นที่สีเขียว หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่สร้าง PM 2.5 เผยแพร่ข้อมูลผลกระทบจาก PM 2.5 ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ติดตามและตรวจสอบคุณภาพอากาศ การจัดการขยะกลางทางด้วยวิธีการจัดตั้งศูนย์กลางการคัดแยกขยะ ควบคุมการใช้ยานพาหนะเพื่อลดฝุ่น PM 2.5 การจัดการขยะปลายทาง ด้วยวิธีการบูรณาการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมควบคุมมลพิษ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทุกกิจกรรมมีหน่วยงานเจ้าภาพหลักและเจ้าภาพรองรับผิดชอบทุกกิจกรรมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาจังหวัด ด้านการบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้านผู้นำชุมชน ด้านการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การพัฒนาสินค้าและการท่องเที่ยว ด้านการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายการนำนโยบายการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและบริบทของชุมชน การที่ชุมชนเห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์วิถีดั้งเดิมของชุมชน และให้ความสำคัญกับทุนทางสังคมของชุมชน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Advocacy) เพื่อให้การขับเคลื่อนชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิรามเป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติ และพบว่า การดำเนินโครงการ “การสร้างชุมชนต้นแบบแห่งชาติ กรณีศึกษาชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม” มีความท้าทาย ความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบแห่งชาติ การบูรณาการการทำงาน ofทุกภาคส่วน อาจเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และการไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ

5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน

5.2.1 ความท้าทายในการบูรณาการความคิดจากสมาชิกกลุ่ม

เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมาจากต่างกรมต่างกระทรวง ทุกคนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน การทำรายงานกลุ่มจึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง ตั้งแต่การเลือกหัวข้อรายงาน การเชื่อมโยง Value Chain และการจัดทำรายงานในแต่ละบท บางครั้งมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน จึงต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทุกคน แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และหาบทสรุปร่วมกันให้ได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้อาศัยความไว้วางใจกันและใช้ทักษะที่หลากหลาย สิ่งที่สมาชิกเรียนรู้ร่วมกันคือ ทักษะการบูรณาการทางความคิด ทักษะสื่อสารโน้มน้าวให้ยอมรับในความเห็นต่าง เพื่อผลักดันให้งานบรรลุเป้าหมายในการสร้างชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม เป็นชุมชนต้นแบบแห่งชาติของการสืบสาน รักษา ต่อยอดคุณค่าความเป็นไทย สร้างเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

5.2.2 การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาตนเอง (IS) กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP)

รายชื่อสมาชิก GP 6	รายงานส่วนบุคคล (IS)	ความเชื่อมโยงกับรายงานกลุ่ม (GP)
9806 นางสาวทศระวี พรหมสาขา ณ สกลนคร	การพัฒนาการติดตามและประเมินผล การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของกองบัญชาการ กองทัพไทย	การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานและ การใช้จ่ายงบประมาณของโครงการต่าง ๆ ที่จัดสรรให้กับชุมชนศรีภิรมย์พรหมพิราม เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและ เพื่อให้โครงการได้รับงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
9815 นางอาราพร สิงห์พันธุ์ มหิตาพองกุล	การพัฒนาโปรแกรมการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านการใช้และการจัดหา ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ	การนำโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการ คัดเลือกที่ราชพัสดุที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับ การจัดสร้างสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุ ในชุมชนศรีภิรมย์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
9824 นางอรนุช ชัยชาญ	การคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรง ในครอบครัวด้วย ESS Help Me	การใช้ระบบการแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS Help Me เพื่อลดปัญหาความรุนแรงใน ครอบครัว ในชุมชนศรีภิรมย์
9833 นางประพิศ วองเทียม	การส่งเสริมการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ เพื่อให้ เกษตรกร มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มุ่งสู่สังคมสีเขียว บนพื้นฐานของแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
9842 นางสาวอลิน ชินทรารักษ์	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบ ฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารจัดการ น้ำบาดาล	การบริหารจัดการน้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพ อันเชื่อมโยงจาก ฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัย สามารถบ่งบอกพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนา น้ำบาดาลขึ้นมาใช้ ในแต่ละกิจกรรมได้อย่างแม่นยำ เช่น การ อุปโภคบริโภค การเกษตร และอุตสาหกรรม ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้น้ำและประหยัด งบประมาณในการสำรวจพื้นที่ อันอาจเสี่ยงต่อ การเจาะแล้วไม่ได้น้ำ ซึ่งจะเป็นการสูญเสีย งบประมาณโดยใช่เหตุ รวมถึงเจ้าหน้าที่ สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการให้ใบอนุญาต ในการเจาะและใช้น้ำบาดาล จะสามารถคำนวณ ปริมาณน้ำที่เหมาะสมในการอนุญาตให้แต่ละ ผู้ประกอบการใช้น้ำได้โดยไม่กระทบต่อ สิ่งแวดล้อม

รายชื่อสมาชิก GP 6	รายงานส่วนบุคคล (IS)	ความเชื่อมโยงกับรายงานกลุ่ม (GP)
9851 นางสายช่อ อังศุพานิช	แนวทางการจัดทำเครื่องหมายรับรองจังหวัดที่เป็นมาตรฐานเดียว	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีศักยภาพมาตรฐานและสร้างตราเครื่องหมายรับรอง “ศรีภิรมย์แบรนด์” ยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนศรีภิรมย์ให้เป็นที่รู้จักของผู้ซื้อผ่านตราเครื่องหมายรับรอง และมีความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น
9860 นางวรัญญา ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม	การพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานคุมประพฤติและส่งเสริมคนดีสู่สังคมกรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี	เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานคุมประพฤติส่งเสริมคนดีสู่สังคม ร่วมสร้างกระบวนการต้นแบบของผู้ถูกคุมความประพฤติและทำกิจกรรมเพื่อสังคม จิตอาสาทำดีด้วยหัวใจ
9869 นางสาวนงลักษณ์ วาทหงษ์	การส่งเสริมการนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices:GLP) ใช้ในการบริหารจัดการด้านแรงงานในสถานประกอบการ	นำแนวคิดในการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการในการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน มาใช้ในการเชิญชวนให้สถานประกอบการกิจการทำ CSR และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนศรีภิรมย์พหุภิรม
9878 นายสมศักดิ์ กริชชัย	การพัฒนาการคุ้มครองและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอย่างเต็มศักยภาพ	พัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรไทยและหอมพื้บ้านของชุมชนศรีภิรมย์ โดยการศึกษาวิจัยผลิตภัณฑ์อาหารเป็นยา ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ รวมทั้งพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกเพื่อให้บริการประชาชนในชุมชนในระดับปฐมภูมิ พัฒนาต้นแบบสถานีสุภาพชุมชนดิจิทัล (Healthcare Everywhere)
9887 นางอลิสา ม่วงเล็ก	การพัฒนาระบบบริหารและพัฒนาบุคลากรของ กอ.รมน. พร้อมรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปกรณีศึกษา การเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ	พัฒนาระบบบริหารของ กอ.รมน. ให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาบุคลากร ของ กอ.รมน. Smart Security Officer ให้ก้าวทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

บรรณานุกรม

- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (2559) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2564. (เอกสารออนไลน์) <https://nph.dtam.moph.go.th/index.php/news-nph/download-document-nph/113-1-2560-2564> (เข้าถึงเมื่อ 24 กรกฎาคม 2566)
- กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2564) รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ.2564 (National Thai Traditional Medicine Formulary 2021 Edition). กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด
- กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2564) แผนปฏิบัติการด้านสุขภาพโลก พ.ศ. 2564-2570 (Thailand Global Health Action Plan 2021-2027) (ม.ป.ท.)
- คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ. (2565) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566-2570. กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 133 ตอนที่ 115 ก ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2559.
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2561
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนที่พิเศษ 44 ง ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 51 ก ลงวันที่ 18 เมษายน 2562.
- สถาบันวิจัยการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (2561) ผลงานวิจัย 10 ปี กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ปีงบประมาณ 2552-2561.พุ่มทอง; กรุงเทพฯ. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559) การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2558. (เอกสารออนไลน์). shorturl.at/goCY8 (เข้าถึงเมื่อ 24 กรกฎาคม 2566)
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565) รางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับปรับปรุงตามผลการรับฟังความเห็นจากประชาชน) (เอกสารออนไลน์) <https://shorturl.at/mzK16> (เข้าถึงเมื่อ 22 กรกฎาคม 2566)
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565) ประเทศไทยกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. (เอกสารออนไลน์) <https://sdgs.nesdc.go.th> (เข้าถึงเมื่อ 24 กรกฎาคม 2566)
- องค์การอนามัยโลก. (2556) ยุทธศาสตร์การแพทย์ดั้งเดิมขององค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2557-2566 [WHO Traditional Medicine Strategy 2014-2023] (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, แปล). กรุงเทพฯ : อุกาการพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2013)
- แผนปฏิบัติการกระทรวงยุติธรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2566 <https://www.moj.go.th/view/80513>
- แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2566-2570 สืบค้นเมื่อวันที่ 20กรกฎาคม2566 <https://isoc.go.th/data/159/4>

สังคมผู้สูงอายุในประเทศเกาหลีใต้สืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2566

https://www.ditp.go.th/contents_attach/690666/690666.pdf

เรียนรู้แนวความคิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของสาธารณรัฐเกาหลีสืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2566

<https://www.ftpi.or.th/wp-content/uploads/2016/10/15IN93SPPSaemaulUndongWanidaS04Sep16.pdf>

เก็บมาเล่า : ประสบการณ์จากประเทศเกาหลีใต้สืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2566

<https://www.ftpi.or.th/wp-content/uploads/2019/02/17AG41OSMUndong-Pukkanya20Jul17.pdf>

ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ประจำปี 2563 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13173&filename=evaluate_happiness

การพัฒนาดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=10798&filename

evaluate_happiness เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2566

การประเมินความ “อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน (Gross Village Happiness : GVH)

<https://chiangrai.cdd.go.th/wp-GVH.pdf>

จิราพร บาร์ศรี.(2563) กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง :

กรณีศึกษาบ้านกุดแซ่ ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด : วารสารสังคมศาสตร์

และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 5 ฉบับที่ 9 (กันยายน 2563

<https://www.google.co.th/search> เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2566

ชัยญานุช พุทธิเสน และคณะ. การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านโคกล่าม ตำบลหนองบัว

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

<http://www.islocal.ru.ac.th/pdf/60/6014880027.pdf> เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2566

คณะผู้จัดทำ

- 9806 นางสาวทัศระวี พรหมสาขา ณ สกลนคร
ผู้อำนวยการกองจัดทำงบประมาณด้านความมั่นคง 2 สำนักงบประมาณ
- 9815 นางธาราพร สิงห์พันธุ์ มหิตธาพองกุล
ผู้อำนวยการกองพัฒนาธุรกิจและศักยภาพที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์
- 9824 นางอรนุช ชัยชาญ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก
- 9833 นางประพิศ วองเทียม
ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร
- 9842 นางสาวอลิน ชินทรารักษ์
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- 9851 นางสาวช่อ อังศุพานิช
พาณิชย์จังหวัดสตูล สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
- 9860 นางวรัญญา ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม
ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดอุดรธานี สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดอุดรธานี
- 9869 นางสาวนงลักษณ์ วาทหงษ์
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- 9878 นายสมศักดิ์ กริชชัย
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก
- 9887 นางอลิสสา ม่วงเล็ก
ผู้อำนวยการส่วนกิจการพัฒนา สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร